INTERVJUU

Sester: küsimus pole selles, kas meil on raha

Rahandusminister Sven Sester ei pelga laenu ega ajutist defitsiiti, kui nii on võimalik Eesti majandusest kogu potentsiaal kätte saada. "Võlakirjad ei ole saatanast ja me ei peaks seda häbenema," ütleb ta. ▶ 6–7

TULEMUS

Talpseppade fond kukkus madalseisu

Etalon Varahalduse osaku puhasväärtus kukkus märtsis pea kolmandiku võrra ja pole nii väike veel varem olnud. Fondi investeerinud Jaak Roosaare tunnistas, et nii suurt miinust ta poleks osanud oodata. ▶ 2

INVESTOR

Harju Elektri suurim oht: tulnukad

Ilma elektrita läbi ei saa ja seni, kuni kaablites voolab elekter, on Harju Elektril kõik hästi, ütleb intervjuus ettevõtte juht Andres Allikmäe. Investoril pole vaja muretseda ja suurim oht on meteoriit või tulnukad, lisab ta. ▶ 16–17

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

PÄEVA TEGIJA

Argos Kracht võitis eksnaist

EVEA presidendi Kersti Krachti endine abikaasa ja äripartner **Argos Kracht** võib rahul olla: Harju maakohus mõistis ta õigeks. Prokuratuurilt sai Argos Kracht omastamissüüdistuse eelmisel sügisel. Emotsiaalseks kiskunud kohtuasja juured ulatuvad kuue aasta tagusesse aega, kui üle 20 aasta abielus olnud ja äri- ning juhtimisnõu jagavat firmat Kermon omanud Krachtid hakkasid partnerlusele joont alla tõmbama. Kersti Krachti esindaja usub edasikaebamist.
▶ Loe lisaks lk 8

Teisipäev, 4. aprill 2017
nr 65 (5663) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,0666 ▲	0,9371 ▼	9,5241 ▼	60,1669 ▲	27,89 ▼	-0,242 ▲

VÕLAD

Aegade suurim kriis

Poola päritolu, kuid Saksamaalt pärit Narva suurettevõtja Miroslaw Pienkowski ettevõtted on sügavas kriisis, suurtes võlgades ja saneerimisel. ▶ 4-5

▲ **EASilt mõne aasta eest uuendaja tiitli saanud poolakas Miroslaw Pienkowski on tuntud titaanist meditsiinitoodete valmistajana.** FOTO: RENE SUURKAEV / EKSPRESS MEEDIA

LÜHIDALT

Joona Saluveer alustas Omniva uue juhatuse esimehena

Eile alustas ASis Eesti Post uue juhatuse esimehena Joona Saluveer. Saluveer on töötanud 2012. aastast Omniva Läti äriüksuse juhina ning aidanud üles ehitada Omniva Läti ja Leedu pakiautomaadivõrgustiku, teatas ettevõte.
Enne Omnivat töötas Saluveer Leedus Eesti ettevõtete, sealhulgas Prike ja Stokkeri juhina. Juhatuse esimehe leping sõlmitakse viieks aastaks.

Nordecon alustab Eesti Teede vastu kohtuteed

Ehitusfirmale Nordecon kuuluv teedehooldusettevõte Tariston kavatseb kohtusse kaevata riigile kuuluva ASi Eesti Teed, mille jõuline tegutsemine ja väidetav alapakkumine riisub erafirmadelt kogu varem teehooldusega teenitud koore, kirjutas Postimees.
Taristoni juhatuse esimees Kaspar Kaldjärv ütles, et riik annab oma ASile Eesti Teed põhjendamatut riigiabi ning teeb varasemate sisetehingute abil riigihangetel räigeid alapakkumisi. "Kaebame tõenäoliselt nii Eesti kohtutesse kui ka Euroopa Kohtusse," kinnitas ta.

Kaasaegsed lamekatused
• Lamekatuste ehitus
• Hüdroisolatsioonitööd
• Lamekatuste remont
OÜ Evari Ehitus
Riia 130, 51014 Tartu
Telefon: 738 0927
GSM: 506 0579
E-post: evari@evari.ee
www.evari.ee
EVARI KATUSETÖÖD
Lõuna-Eesti juhtiv lamekatuste ehitaja

A-TOLLIAGENTUUR
ARUKAS ARUANDLUS
MEIE TEAME KUIDAS
korrektne pakendiaruanne
www.arukasaruandlus.ee

INVESTEERIMINE

Jaak Roosaare Etalonis nii suurt miinust ei oodanud

RAINER SAAD, LIINA LAKS, INDREK MÄE
aripaev@aripaev.ee

Etalon Varahalduse osaku puhasväärtus kukkus märtsis pea kolmandiku võrra, investor Jaak Roosaare nii suurt langust ei oodanud.

Etaloni osaku puhasväärtus oli 31,95%, 0,694 eurot – nii väike pole osaku väärtus veel varem olnud.

"Ma poleks nii suurt miinust oodanud. Ilmselt panustati ikka väga agressiivselt volatiilsuse tõusule," selgitas Jaak Roosaare, kellele kuulub 15 000 Etaloni osakut. Tema sõnul on muretsemiseks põhjust nii palju, et pärast 50protsendist langust läheb tarvis 100protsendist kasvu, et üldse nulli tagasi jõuda.

Millal fond kasumisse jõuda võiks, ei osanud Roosaare hinnata. "Minu jaoks on tegu nii volatiilsete tulemustega, et mingeid ajalisi ennustusi teha ei maksa. Loodame, et varad enne otsa ei saa, kui turg nende kasuks keerab. Siinkohal meenub ütlus, et turud võivad olla ebaratsionaalsed kauem, kui sinul jätkub kapitali," ütles Roosaare. Tema hinnangul võib fondile kasu tuua eelkõige üldine hirm majanduse ja aktsiaturgude languse ees ning samas ka VIX-indeksi kiire tõus.

Etaloni tugev langus ei ole aga Roosaare sõnul põhjus instrumendist väljumiseks. "Väljumisele pole ma mõelnud. Kuna sõidan oma ülejäänud investeeringutega pigem turuga kaasa, siis kulub ära väikene vastupidine instrument portfellis," selgitas ta.

▲ Investor Jaak Roosaare Etalonist väljuda ei kavatse. FOTO: ANDRAS KRALLA

> **Siinkohal meenub ütlus, et turud võivad olla ebaratsionaalsed kauem, kui sinul jätkub kapitali.**
>
> investor Jaak Roosaare

HIND

Osaku väärtusest pea kolmandik läinud

Etalon varahalduse A-aktsia väärtus kuu lõpul eurodes. Tootluse arvutust on alustatud 21.05.2015 emissiooni-hinnalt 1 eurot.

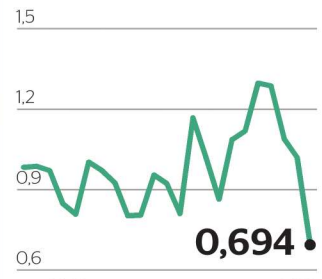

ALLIKAS: ETALON VARAHALDUS

Plaan jaotada dividende

Kuukommentaaris kirjutas Etalon Varahalduse investeeringute juht Mikk Talpsepp, et eelmise aasta detsembrist kuni selle aasta märtsini on Etalon Varahaldus panustanud turgude langusele ja volatiilsuse tõusule. Kuu tulemusteks on olnud vastavalt –0,79%; –15,36%; –6,36% ja –31,95%.

"Kuni turgudele ei saabu ei langust ega närvilisust, on plaaniliseks kahjumiks planeeritud –15 kuni –20% kuu kohta. Nelja kuu jooksul optsioonikirjutajate nõrkade kohtade ründamine ei andnud paraku aga oodatud tulemust, sest märtsi alguseks olid optsioonikirjutajad teeninud kasumit tänu turgude erakordsele rahulikkusele ulatuses, mis tegi nad vähem haavatavaks," seisis ülevaates.

Kui jaanuaris või veebruaris oleks leidnud aga aset päev, nagu oli 21. märts, kui USA turg langes üle 1%, või nagu 27. märts, kui futuurid olid eelturul ligi 1% miinuses, siis oleks Etalon Varahaldus teeninud 3–7 miljonit eurot kasumit ja osaku puhasväärtus (NAV) lennanud 2,7 ja 4,7 euro vahele. Seda aga paraku aset ei leidnud ja märtsi lõpuks on NAV kahanenud 0,6940 euro peale.

Eelmise aasta eest saab ettepanekuks aktsionäride koosolekule jaotada vastavalt varem planeeritud dividendipoliitikale 1 sent A-aktsia kohta dividendiks ja aasta esimeses pooles saadud või saadavad kahjumid seda ettepanekut ei muuda.

Oodatakse riskide avaldumist

"Lähikuudel ootan, et turud mõistaksid mõnda väga paljudest riskidest või et need riskid avalduksid. Näiteks oli mulle üllatus, et turge ei ole siiamaani huvitanud see, et USA võlalimiit oli 30. oktoobrist 2015 kuni 16. märtsini 2017 mitteaktiivne, et mitte segada USA presidendivalimisi," kirjutas Talpsepp.

Samuti on tugevalt vastuolus tema arvates võimalus, et ühel ajal on võimalik suurendada USA kaitsekulutusi, suurendada valitsuse kulutusi infrastruktuurile, vähendada makse ja peatada riikliku võla kasv. "Minu arvestuste kohaselt jookseb USA võlg limiiti umbes augusti lõpuks ja see peaks mingisuguse negatiivsuse laine varem või hiljem endaga kaasa tooma. Seega plaanin jätkata samal lainel ja olen valmis võtma varajuhina vastu täiendavaid kaotusi, et ühel hetkel teenida suure kasumi," kirjutas Talpsepp.

Paraku on tema sõnul nii, et kui soovitud areng saabub liiga hilja, siis ei saa konkreetne tehingute ahel enam kasumlikult lõppeda. "Samas näen pikka arengute jada, mille tulemusel on võimalik teenida erakordseid kasumeid, aga ka kaotada märkimisväärselt vara. Loodan, et tehingute ahel kinnitab peagi oma potentsiaali," lausus ta.

Etalon Varahalduse A-aktsia märkimishind oli 1 euro.

Eesti ehitab
Estbuild
2017
kammerdisain OÜ
TULE EHITUSMESSILE!
5.-8. aprill
Eesti Näituste messikeskuses
EESTI NÄITUSED
Eesti Näituste AS
Pirita tee 28
Tallinn 10127
Tel 613 7335
e-post:estbuild@fair.ee
www.fair.ee/eestiehitab
5. aprill 11-18
6. aprill 10-18
7. aprill 10-18
8. aprill 10-17
Külastajate parkla ka Lauluväljakul

e-Jewels
PASSION & LOVE

IGA NAINE VÄÄRIB TEEMANTE!

SINU VÄÄRISEHETE E-POOD

www.e-jewels.ee

ejewels.ee ejewelsestonia

Tel 6 609 609 • shop@e-jewels.ee

toimetaja Harry Tuul
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Äripäev
4. aprill 2017

SANEERIMINE

Narva töösturi firmad upuvad miljonivõlgadesse

EASi aasta uuendaja Miroslaw Pienkowski viis ettevõtet läksid saneerimisele. Firmade võlad ulatuvad pea 19 miljoni euroni.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee
Äripäev

"Ta on Eestisse sattunud Steve Jobs. Kui keegi ütleb, et nii ei saa, siis tema vastab, et saab," kiidab saneerimisnõustaja Andro Kullerkupp võlgadesse vajunud Pienkowski oskust leida lahendus igale olukorrale.

Siiski pole Pienkowski firmade maksuvõlgade mure pikka aega lahenenud – mehe ettevõtted on üksteise järel riigile võlgu jäänud alates 2015. aasta septembrist. Sellal, kui titaanist meditsiiniseadmeid ja Audile-BMW-le varuosi valmistavad firmad maksuvõla all ägasid, müüs Pienkowski läinud aasta lõpus talle kuulunud ajalehe Narvskaja Gazeta.

Narva linna arendus- ja ökonoomikaameti direktor Georgi Ignatov kuulis vanas Baltijetsi tehasehoones tegutseva Pienkowski probleemidest mõnda aega tagasi. "See on tema eraasi," sõnas Ignatov, loobudes teema kommenteerimisest.

Suurim summa Šveitsist

Saneerimisele läks kolm aastat tagasi ettevõtluse arendamise sihtasutuselt (EAS) tunnustuse teeninud MP & Partners Engineering, peale selle PI Engineering, Micro-Fix, TMT-Fasteners ja PM-Titanium.

Poola päritolu Saksa ettevõtja Pienkowski firmad võlgnevad riigile pea 1,6 miljonit eurot. Saneerimisnõustaja koostatud arvamusest selgub, et peamised võlausaldajad on Šveitsi investeerimisfirmad Swiss Arrow Investment ja Empire Consultancy, kes tahavad tagasi saada 11,5 miljonit eurot. Nordea pank ootab 2,8 miljonit eurot. Ettevõtete vara väärtus on 30 miljoni euro ringis.

Kui Nordea ja maksuamet nõuded täitmisele pööraks, lõpetaksid Pienkowski firmad pankrotis. Nordea oli Andro Kullerkupu sõnul ka ainus, kes saneerimiskava kinnitamisega kaasa ei läinud.

Kullerkupu sõnul ei sattunud Pienkowski raskustesse pikalt kogunenud võlgade tõttu. Eelmisel aastal läks uuendamisele hambaimplantaatide sari, selgitas Kullerkupp, kuid sarja registreerimine on Euroopa ja USA ravimiametites veninud, mistõttu sai põntsu müügikäive. "Varem on toodete registreerimine võtnud kaks-kolm kuud, kuid nüüd peaaegu pool aastat."

Müügiluba pole siiani. "Suuliselt on öeldud, et on olemas," kinnitas Kullerkupp ja lisas, et luba peaks lauale maanduma alanud kuul. "Tooteid, millel sertifikaati ei ole, toodetakse praegu. Nõudlus on olemas. Eelmist toodet keegi aga ei taha. Ja see oli suurima marginaaliga toode," selgitas ta.

Miks olid võlad üleval juba 2015. aastal? Kullerkupu väitel oli siis märke, et vana toote müük pole piisavalt edukas. "Teati, et peagi tuleb uus toode, ja vana ei tahetud osta," selgitas Kullerkupp. "Lohakust ei olnud, oli valearvestus. Miroslaw on ülimalt pedantne, hoolikas ja väga nõudlik."

Pienkowski ettevõtete igakuine rahavoog on praegu ligi 250 000 eurot, kuid jooksvad kulud ulatuvad 470 000 euroni. Kullerkupp on kindel, et rahavoog muutuks positiivseks müügiloa saabudes. Ta ennustab, et siis lisanduks senisele rahavoole peaaegu 400 000 eurot.

Tänavune tulude prognoos on Kullerkupu sõnul hea. Narva tehas toodab peale implantaatide skalpelle, ajukirurgias vajalikke peahoidjaid, ortodontilisi korrigeerijaid ja titaanist raamiga golfikotte. Tellimused tulevad ka autotööstuselt. Sel aastal tahab BMW 850 000 euro eest mootorrataste osi, Audi on tellinud pidurikettaid. Audi esitab tellimusi umbes 2 miljoni euro eest aastas, sõnas Kullerkupp. Peagi on plaanis toota ka vesinikugeneraatoreid USA ettevõttele Hydrogine Engine Center, mis on valmis 250 generaatori eest tasuma 2,5 miljonit eurot.

Koolituste korraldamise käive ulatuks üle 3 miljoni euro, millest laekuks firmadele umbes 800 000 eurot.

Töötuse murele tiksub lisa

Ida-Virumaal on töötuid rohkem kui 7000, vabu töökohti on 950. Suuremad koondamised olid maakonnas viimati Nitroferdis ja Viru Keemia Grupis (VKG). Pienkowski ettevõtetes on tööl umbes 300 inimest. Osa on ennast juba töötukassas arvele võtnud.

Tööle jäänutest enamik peab leppima, et täit palka nad kätte ei saa. Saneerimisnõustaja sõnul tasutakse inimestele vähemalt miinimumvajaduste järgi, näiteks arvete tasumiseks. Koondamine on Kullerkupu sõnul viimane variant. "Alternatiiv on kinnisvara ja seadmeid müüa ja tagasi rentida," lausus ta ja märkis, et sama plaan jääb ka siis, kui ettevõtted kriisist välja rabelevad. "Ei ole mõtet hoida bilansis 15 miljoni euro eest seadmeid," põhjendas ta.

Vana tuttav saneerib ettevõtteid

Kullerkupp teab Pienkowskit aastaid, tema firma aitas Pienkowskil 7 miljoni euro jagu investeeringuid leida. Sellest 3 miljonit eurot moodustas 2011. aastal saadud EASi investeeringutoetus. "Olen nõustanud Miroslawi, aga enne saneerimist oli sellega kaheaastane paus," lausus Kullerkupp.

Kullerkupp kirjeldas, milline mulje tal Pienkowskist on. Näiteks ei saaks Pienkowski finantsjuhti palgata, sest siis peaks Exceli põhjal kolmandiku inimestest lahti laskma. "Ma ei saa seda teha, sest tean, millist elu nende pered elavad, ütleb Miroslaw. Ta hoolib oma inimestest täielikult. Ka tehases ringi käies on näha, et inimesed peavad temast lugu. Hirmujuhtimist ei ole, aga väga autoriteetne on ta küll," rääkis Kullerkupp.

Omal ajal suhtus Kullerkupp Pienskowskisse kahtlevalt. "Tundus muinasjutt, millest räägib. Et tehases on 20 000 m² täis kõrgtehnoloogiat. Kui tehasesse läksin, mõistsin, et kõik, mida ta rääkis, on tõsi."

Pienkowski on Kullerkupult välja teeninud võrdluse Steve Jobsiga. "Tuli tellimus suure kuue meetri pikkuse titaandetaili värvimiseks. Elektrolüüsid toimuvad vannides, Euroopas ei olnud pikemat vanni kui neli meetrit, aga nad panid tavalisele põrandamopile elektri külge ja määrisid detaili. Ta on nagu mees, kes mõtleb tagurpidi," jutustas Kullerkupp, kuidas Pienkowski on võimatuna näivaid olukordi lahendanud.

Pienkowskil on korter Narvas ja kodu Baden-Badenis, kuid ta ei ela Kullerkupu sõnul praalivalt ja luksuslikult. "Tema põhiline elukoht on lennuk, nagu ta ütleb."

▲ Kolm aastat tagasi EASilt aasta uuendaja tiitli saanud Miroslaw Pienkowski firmade saneerimisnõustaja meenutas, kuidas kohtunik küsis enne kava kinnitamist: "Kas tõesti tuleb saneerimine, mis õnnestub?". FOTO: RAUL MEE

“Maksame osa palgast hiljem”

Narva ettevõtja Miroslaw Pienkowski näeb oma firmasid laastavaid miljonivõlgu ajutise raskusena.

“Kogu aeg ei saa kõik hästi olla. Peame praegusest olukorrast võtma parima,” ütles Pienkowski, kelle viie ettevõtte saneerimiskava kinnitas kohus kuu aega tagasi. Pienkowski selgitas, et kaikaid on tema ettevõtetele kodaratesse visanud see, et uue hambaimplantaatide tootesarja müügiloa saamine on takerdunud. Pealegi alustasid nad uue toote ettemüümisega liiga vara. Nii tuli Pienkowskil 2015. aasta lõpus otsustada, kas koondada kulude kärpimiseks peaaegu pooled töötajad. Otsustas, et ei tee seda.

Miks ostjad ei ole vahepeal käega löönud ja teist tootjat otsinud? Nad on meilt tooteid ostnud 15 aastat. Suhted on soojad, oleme peaaegu et sõbrad. Veel eelmisel nädalal käisin Saksamaal Kölnis tellijatega kohtumas ja olukorda selgitamas. Ma ei usu, et nad kaotame.

Mis juhtub, kui te müügiluba ei saa? Probleem ei ole selles, kas saame müügiloa, vaid millal saame. Ma usun, et kui müüme oma seadmed ja liisime need tagasi, oleme päästetud. Aga võibolla tuleb müügiluba juba täna.

Kuidas te oma töötajatele palka maksta suudate? Me maksame osa palgast hiljem, aga siiski maksame. Töötajate hulgas on inimesi, kes on minu juures töötanud 24 aastat. Enamik neist suhtub toimuvasse mõistvalt.

Kas praegune kriis on teie tegutsemisaja tõsiseim? Jah, suurim. Ma pole varem ka nii pikalt Narvas kohapeal olnud. Praegu on siin minu abi vaja. Usun, et nii suudan ka asjad kiiremini kontrolli alla saada. Saksamaale lendan aeg-ajalt, et oma naist näha.

Kas olete mõelnud alla anda? Ei (naerab). Luua midagi sellist mujal… Alustasin kuue töötajaga, ehitasin selle kõik üles nullist. Meil on tooted, oma inimesed. Probleemid on ajutised. Need ei ole küll väikesed, kuid lahendatavad. Kui oleksin paljud töötajad lahti lasknud, hoidnuksin kuus palgakuludelt kokku umbes 250 000 eurot. Tegin teistsuguse otsuse. Ma näen homset päeva siiski helgena.

Olukorra kohta olete väga optimistlik. Iga äri vajab visiooni. Meil on head tooted ja kliendid, masinad ja head inimesed. Kogu aeg ei saa kõik hästi olla.

KES ON KES
Miroslaw Pienkowski

Elektroonikainseneri haridusega Miroslaw Pienkowski tuli Saksamaalt Eestisse 1990. aastate alguses.
Otsis partnereid, kes valmistaks titaanist tooteid. “Kes saaks selleks parem olla kui spetsialistid Nõukogude sõjatööstusest?” on ta põhjendanud, miks valis Baltijetsi tehase Narvas. Kui tehas suleti, ostis Pienkowski ühe treipingi ja freespingi ning üüris osa tehasest. Palkas kuus inimest.
Toetab rahvusvahelist Chopini-nimelist noorte pianistide konkursi.

TASUB TEADA
Pienkowski firmade maksuvõlad

MP & Partners Engineering 768 341 eurot (alates 10.11.2015)
PI Engineering 145 665 eurot (alates 21.12.2015)
PM-Titanium 185 867 eurot (alates 10.09.2015)
TMT-Fasteners 10 295 eurot (alates 10.11.2016)
OÜ Micro-Fix 463 481 eurot (alates 11.04.2016)

TULEMUSED
Jõuline käibe tõus

MP & Partners Engineeringu majandustulemused mln eurodes

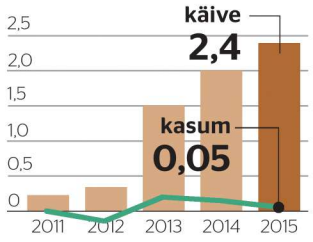

ALLIKAS: INFOPANK.EE

interneti turunduse meistriklassid
turundustreff.ee
Turundus Facebookis / Wordpress / Sisuturundus internetis / Google Adwords / Google Analytics

MAKSUAMET
Intress sunnib maksma

Maksuintress peab motiveerima makse maksma, kommenteeris maksuameti juriidilise osakonna juhataja Marilin Mihkelson riigikohtu otsust jätta jõusse karm intressimäär.

Eilne Äripäev kirjutas, et riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium lükkas ümber detsembrikuise Tallinna halduskohtu otsuse, et maksuvõlglaselt nõutav päevane intressimäär 0,06% on vastuolus põhiseadusega.

Mihkelsoni sõnul näitab otsus, et riigikohus nõustus maksuameti hinnanguga. Kehtiv intressimäär juba täidabki Mihkelsoni sõnul eesmärki motiveerida makse tasuma. Peale selle järeldas Mihkelson otsusest, et maksuintressi ei saa üks ühele võrrelda eraõiguslikes suhetes kehtivate intresside ja viivistega.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT
LHV sai laenu ettevõtetele laenamiseks

LHV Pank sõlmis Euroopa Investeerimisfondiga (EIF) tagamata 10aastase laenulepingu summas 12,5 miljonit eurot, et suurendada väikese ja keskmise suurusega ettevõtete laenuvõimalusi. Laenuprogrammist rahastab pank 25 000–500 000euroseid laene, mis on mõeldud peamiselt ettevõtete kasvu toetamiseks. Laen sobib äri arendamiseks, seadmete ja masinate ostuks või muude investeeringute tegemiseks, loetles LHV.
LHV peab EIFiga sõlmitud laenulepingu tingimuste kohaselt saadud 12,5 miljoni eurose finantseeringu ettevõtetele edasi laenama 24 kuu jooksul ning lisama omaosaluse.

Konkurentsiamet uurib portaaliboikotti

Konkurentsiamet algatas analüüsi, et hinnata, kas kokkuleppeliselt ühest kinnisvaraportaalist oma kuulutused ära korjanud kinnisvarabüroode tegevust võiks käsitleda kartellikokkuleppena, kirjutas ERRi uudisteportaal. Hinnakokkulepped konkurentide vahel on äris keelatud, kuid kas ka kokkulepe boikoteerida on keelatud, seda asub konkurentsiamet nüüd vaagima. “Saame hetkel öelda, et konkurentsiamet analüüsib olukorda ja ei ole praeguseks seisukohta kujundanud,” teatas ameti välis- ja avalike suhete osakonna juht Maarja Uulits.

ASi MERKO EHITUS AKTSIONÄRIDE KORRALISE ÜLDKOOSOLEKU KOKKUKUTSUMISE TEADE

merko

ASi MERKO EHITUS, registrikood 11520257, asukoht Järvevana tee 9G, Tallinn, 11314, juhatus kutsub ASi MERKO EHITUS aktsionäride korralise üldkoosoleku kokku reedel, 28. aprillil 2017.a. kell 10.00, hotelli Nordic Hotel Forum konverentsisaalis Arcturus (Viru väljak 3, Tallinn).

Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aktsionäride ring määratakse kindlaks seisuga 7 päeva enne üldkoosoleku toimumist, st 21. aprillil 2017.a. kell 23.59. Koosolekust osavõtjate registreerimine algab 28. aprillil 2017.a. kell 09.30.

Üldkoosoleku päevakord ja AS Merko Ehitus nõukogu ettepanekud päevakorrapunktide kohta:

1. 2016.a. majandusaasta aruande kinnitamine ja ülevaate andmine aasta majandustulemustest ning perspektiividest

Nõukogu ettepanek on kinnitada ASi Merko Ehitus 2016.a. majandusaasta aruanne ning võtta teadmiseks juhatuse poolt antav ülevaade majandustulemustest ning perspektiividest.

2. Kasumi jaotamine

Nõukogu ettepanek on:
(I) kinnitada 2016.a. majandusaasta puhaskasum 6 121 804 eurot;
(II) maksta eelnevate perioodide puhaskasumist aktsionäridele dividendidena välja kokku 7 257 000 eurot, mis on 0,41 eurot ühe aktsia kohta; õigus dividendidele on 24. mail 2017.a. kell 23.59 seisuga ASi Merko Ehitus aktsiaraamatusse kantud aktsionäridel; dividendid makstakse aktsionäridele välja 26. mail 2017.a., kandes vastava summa aktsionäri väärtpaberikontoga seotud arvelduskontole;
(III) jätta ülejäänud puhaskasum jaotamata.

3. Nõukogu liikmete arvu otsustamine

Tulenevalt ASi Merko Ehitus põhikirjast on nõukogu 3- kuni 5- liikmeline. Nõukogu ettepanek on kinnitada järgmiseks 3 aastaks valitavate nõukogu liikmete arvuks 3.

4. Nõukogu liikmete volituste pikendamine

Nõukogu ettepanek on:
(I) pikendada praeguste nõukogu liikmete Toomas Annuse, Teet Roopalu ja Indrek Neivelti ametiaega kuni 28. aprillini 2020, s.o kolmeks aastaks pikendamise otsustamisest;
(II) jätkata nõukogu liikmete tasustamist 31. oktoobril 2008 toimunud ASi Merko Ehitus aktsionäride üldkoosolekul kinnitatud tingimustel.

Korralduslikud küsimused

Üldkoosolekul osalejate registreerimiseks palume esitada:
- füüsilisest isikust aktsionäril isikut tõendava dokumendina pass või isikutunnistus, esindajal lisaks ka nõuetekohaselt vormistatud volikiri;
- juriidilisest isikust aktsionäri esindajal väljavõte vastavast (äri)registrist, kus juriidiline isik on registreeritud, millest tuleneb isiku õigus aktsionäri esindada (seadusjärgne esindusõigus) ja esindaja pass või isikutunnistus; juhul, kui tegemist ei ole seadusjärgse esindajaga, siis lisaks registriväljavõttele tuleb esitada nõuetekohaselt vormistatud volikiri (tehinguga antud volitus) ja esindaja pass või isikutunnistus. Välisriigis registreeritud juriidilise isiku registridokumendid (välja arvatud lihtkirjalik volikiri) palume eelnevalt legaliseerida või kinnitada apostilliga, kui välislepingust ei tulene teisiti. AS Merko Ehitus võib registreerida välisriigi juriidilisest isikust aktsionäri üldkoosolekul osalejana ka juhul, kui kõik nõutavad andmed juriidilise isiku ja esindaja kohta sisalduvad esindajale välisriigis väljastatud notariaalses volikirjas ja volikiri on Eestis aktsepteeritav.

Aktsionär võib enne üldkoosoleku toimumist teavitada ASi Merko Ehitus esindaja määramisest ja esindatava poolt volituse tagasivõtmisest, esitades digitaalallkirjastatud volikirja ja muud nõuetekohased dokumendid e-posti teel aadressil: group@merko.ee või edastades kirjaliku paberkandjal allkirjastatud volikirja ja muud nõuetekohased dokumendid ASi Merko Ehitus kontorisse, Pärnu mnt 141 Delta Plaza 7. korrus, Tallinnas (tööpäevadel alates kella 10.00 kuni 16.00) hiljemalt 27. aprilliks 2017.a. kella 16.00-ks, kasutades selleks ASi Merko Ehitus kodulehe aadressil http://group.merko.ee/ avaldatud blankette. Elektroonilisel ega posti teel üldkoosolekul hääletada ei saa.

ASi Merko Ehitus 2016.a. majandusaasta aruandega ning vandeaudiitori aruandega on võimalik tutvuda NASDAQ Tallinna Börsi kodulehel http://www.nasdaqomxbaltic.com/ või kontserni kodulehel http://group.merko.ee/.

ASi Merko Ehitus korralise üldkoosolekuga seotud dokumentidega, sealhulgas otsuste eelnõudega, 2016.a. majandusaasta aruande, vandeaudiitori aruande, kasumi jaotamise ettepaneku, nõukogu poolt majandusaasta aruande kohta koostatud kirjaliku aruandega on võimalik alates 3. aprillist 2017.a. tutvuda ASi Merko Ehitus kodulehe aadressil http://group.merko.ee/ või tööpäeviti ajavahemikus 10.00-16.00 aadressil Pärnu mnt 141 Delta Plaza 7. korrus, Tallinn. Küsimusi korralise üldkoosoleku päevakorrapunktide kohta saab esitada e-posti aadressil group@merko.ee. Küsimused ja vastused avalikustatakse ASi Merko Ehitus koduleheküljel internetis.

Aktsionäril on õigus üldkoosolekul saada juhatuselt teavet ASi Merko Ehitus tegevuse kohta. Juhatus võib keelduda teabe andmisest, kui on alust eeldada, et see võib tekitada olulist kahju aktsiaseltsi huvidele. Juhul kui ASi Merko Ehitus juhatus keeldub teabe andmisest võib aktsionär nõuda, et üldkoosolek otsustaks tema nõudmise õiguspärasuse üle või esitada kahe nädala jooksul üldkoosoleku toimumisest arvates hagita menetluses kohtule avaldus juhatuse kohustamiseks teavet andma.

Aktsionärid, kelle aktsiatega on esindatud vähemalt 1/20 ASi Merko Ehitus aktsiakapitalist, võivad esitada aktsiaseltsile iga päevakorrapunkti kohta otsuse eelnõu hiljemalt 3 päeva enne üldkoosoleku toimumist, st kuni 25. aprillini 2017.a., esitades selle kirjalikult aadressil: AS Merko Ehitus, Pärnu mnt 141 Delta Plaza 7. korrus, 11314 Tallinn.

Aktsionärid, kelle aktsiatega on esindatud vähemalt 1/20 ASi Merko Ehitus aktsiakapitalist, võivad ASilt Merko Ehitus nõuda täiendavate küsimuste võtmist üldkoosoleku päevakorda, kui vastav nõue on esitatud kirjalikult hiljemalt 15 päeva enne üldkoosoleku toimumist, s.o kuni 13. aprillini 2017.a., aadressil: AS Merko Ehitus, Pärnu mnt 141 Delta Plaza 7. korrus, 11314 Tallinn.

ASi Merko Ehitus juhatus

INTERVJUU

Sester majandusele hoo andmiseks defitsiiti ei karda

Sven Sester ei pelga laenu ega ajutist defitsiiti, kui nii on võimalik Eesti majandusest kogu potentsiaal kätte saada.

▶ Rahandusminister Sven Sester pole rahul, et kui mõnel aastal jääb riigieelarve ülejääki, siis seadus seda raha järgmisel aastal kasutada ei luba.
FOTO: ANDRAS KRALLA

Elame piiratud ressurssidega – meil ei tule maa seest naftat.

rahandusminister Sven Sester

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee
Äripäev

"Võlakirjad ei ole saatanast ja me ei peaks seda häbenema. Oleme ka varem laenanud ja suure tõenäosusega teeme seda ka tulevikus," ütles rahandusminister Sven Sester.

Aprilli lõpuks tuleb riigi eelarvestrateegia valmis saada. Kuidas arutelud edenevad? Hakkavad lõppema. Tahame sel aastal nii nelja-aastase riigi eelarvestrateegia kui ka riigieelarve kõnelused ära teha kevadel. Täna (reedel) on viimased kaks läbirääkimist – presidendi kantselei ja õiguskantsleriga, kõik muu on seljataga.

Uue valitsuse jaoks on see esimene eelarvestrateegia, teile rahandusministrina kolmas. Kas on kõnelustel kergem? Mulle meeldib valitsuse juures see, et tahetakse edasi liikuda. Tunnetan seda nii valitsuskabinetis eelnõude menetlemisel kui ka riigi eelarvestrateegiat läbi rääkides.

Loomulikult saavad kõik aru, et saame töötada olemasolevate ressursside piires. Elame piiratud ressurssidega – meil ei tule maa seest naftat. Muidugi on alati otsuse kohad – kas tahad ehitada kiiremalt Tartu maanteed, suunata rohkem raha tervishoidu, anda päästjatele palka.

Mis siis on kõige olulisem? Maantee, tervishoid või päästjad? See oleks raske küsimus, ma arvan, igale poliitikule, siis paneksid sa neid vastanduma, seda ei taha poliitikud kunagi teha. Need on kõik olulised ja lisaks neile on veel väga palju olulisi investeeringuid. Rahandusministrile on oluline see, et asi oleks tervikuna tasakaalus – mitte ainult rahalises, vaid ka arengu mõttes. Kui paneme ühte suunda kiirelt kappama, siis mujal protsessid peatuvad.

Valitsus on juba välja hõiganud linnahalli renoveerimise ja üürielamute programmi. Kas lähiaastatel on veel olulisi investeeringuid tulemas? Vaatame selleaastaseid läbirääkimisi kahes võtmes. Esiteks on iga-aastane tegevus ja sellega seonduvad tulud ja kulud, teiseks niinimetatud strateegilised investeeringud. Poliitilistele soovidele, nagu põllumeestele raha suunamine, õpetajate täiendav palgatõus või emakakaelavähi vaktsiin, leidsime juba novembris katted.

Eraldi teema on strateegilised investeeringud. Oleme kokku leppinud, et nende puhul oleme nõus minema defitsiiti – ja ainult varasemate aastate struktuurset ülejääki kasutades – kuni poole protsendiga. Keskpikas perspektiivis oleks struktuurne positsioon alati tasakaalus.

Mis olulisemad taristuprojektid on? Tallinna–Tartu maantee? Oleme kokku leppinud selles, et lähiaastatel suunatakse igal aastal täiendavad 45 miljonit eurot strateegiliste investeeringute kaudu taristusse, mis kolme aasta jooksul teeb 135 miljonit eurot. Sellega saab üht-teist ära teha. Majandusminister valmistab täpset plaani praegu ette ja tuleb sellega lähinädalatel valitsuse ette.

Praegu selgitab riigikohus, kas alkoholiaktsiisi kiire tõus on põhiseadusega vastuolus. Kui raskeks negatiivne otsus valitsuse elu teeks? Kui otsus peaks tulema selline, et aktsiisi ei oleks tohtinud tõsta, siis loomulikult see teeb raskemaks. Nii valitsus kui ka riigikogu on jäänud seisukohale, et otsused on olnud õiged. Alkohol ei tohiks ajas odavamaks muutuda.

On teil plaan, kuidas negatiivse otsuse puhul auk tuludes katta? Riigieelarve ei koosne ainult lahja alkoholi aktsiisi tulemist. See on üks osa tuludest ja ma pean teile ütlema, et mitte just kõige suurem osa. Kui tuleb negatiivne otsus, siis tuleb vaadata, milliseks kujunevad jooksva aasta jooksul meie maksulaekumised ja muud tulutasemed.

Loomulikult, kui kogumõjus ei tule tulem positiivselt kokku, siis oled sunnitud vajadusel kulukärpeid tegema.

Või laenama? Me peame arvestama kogu aeg sellega, et tulu-kulu ja rahavoog on kaks erinevat asja. Meil on praegu igapäevane likviidsus 500+ miljonit eurot erinevatel arvetel kassajääkidena. Küsimus ei ole selles, et meil raha ei ole. Raha on olemas ja riigi võimekus lähtub meie kokkulepitud likviidsuspuhvri tasemest. Küsimus on selles, kas meie tulud ja kulud ühtivad.

Kui meie tulud vähenevad, siis me mitte ei hakka võtma laenu, vaid suure tõenäosusega vähendame oma kulusid.

Kui tõenäoline on, et strateegiliste investeeringute tegemiseks on vaja laenata? Praegu oleme selles faasis, kus oleme võtnud vastu poliitilise otsuse. Kui saabub otsuste elluviimise aeg – alustatakse suuremaid investeeringuid Tallinna–Tartu maanteesse, linnahalli, hakatakse laiemalt katma Eestit lairibavõrguga – ei välista ma seda, et sel hetkel on riigil vaja võtta kas laenu või väljastada võlakirju. See on rahavooline finantsvahend oma eesmärkide täitmiseks. Võlakir-

TAUST.EE võlglaste nimekirja on lisatud:

Võlgniku nimi	Seotud isikud
Veeseadmete OÜ (endine Eccua OÜ) www.eccua.ee	Toomas Priimann (endine juhatuse liige Leino Pank)
Tarkart OÜ	Heikki Hõbemägi
Tuulemeelne OÜ	Tiit Kull
D.T.Transporditeenused OÜ	Dmitri Takovenko, Ave Lepmets
Neoqi AS	Vitali Fiodarau
Bonaparte OÜ http://www.bonaparte.ee/	Aile Tarum
MJA Team OÜ	Mikk Jaeger
NeikidPeikeri OÜ	Kadi Parel
Ermet OÜ	Janno Eres
Thaya Foorum OÜ	Kadri-Triin Truija
Quatro Food OÜ http://www.chateau.ee/	Rainer Härm, Marika Pabstel
Kratt Resto OÜ	Maria Sepper
Rootsu Resto OÜ	Maria Sepper, Reijo Mäll
Carmelita Kaubandus OÜ	Siiri Visnapuu, Katrin Veldi, Scharlett Hansson
Dakin Kinnisvara OÜ	Jane Ailiste
Universal Industries OÜ (www.universal.ee)	Leonid Zelikman, Jüri Vellerand, Janika Sillat
Medkoe OÜ	Tiia Andres, Kaido Andres
Mari Lights OÜ	Tauri Mae
EBC Ehitus AS (www.ebcehitus.ee)	Ago Arge
Alphabaltic Media OÜ (www.alphabaltic.ee)	Mārtiņš Kozlovskis
M.K. Door OÜ (www.mkdoor.ee)	Margus Kiisküla
ABK Konstruktsioonid OÜ	Gerli Griffel
AVST-Kodulux AS	Raul Pint, endised juhatuse liikmed Viktor Ivanov, Aleksei Danilin
Furgotec OÜ (www.furgotec.ee)	Toomas Männisalu
Easy Transfer OÜ	Eduard Obolenski, Oleg Saar, Jevgenij Samochvalov
Eurogoods OÜ	Alexander Stadnik, Dmitri Kuznetsov
Glassway OÜ (www.glassway.ee)	Ramon Torop
GT4U EESTI OÜ	Tiit Kurvits
Top HD OÜ	Igor Žukov, Sergey Zhukov
Mema Chefs OÜ	Merle Tamjärv
Finled OÜ	Jevgeni Ševtšenko
Pesukoda OÜ	Merle Tamjärv
Must Hai OÜ	Andrei Reviakine
GLOBEN HOOLDUS OÜ	Maksim Ignatenko

KONTROLLI OMA ÄRIPARTNERI TAUSTA!

julianus INKASSO

+372 681 4400, inkasso@julianus.ee

TAUST.EE

ANDMEKAITSE

Klient võib uurida andmete päritolu kohta

Andmekaitse inspektsiooni (AKI) poole pöörduvad inimesed, kes on avastanud, et mõni ettevõte teab neist rohkem, kui nad on ise andmeid avaldanud.

Kui inimene küsib näiteks meilitsi teenuse hinda firmast, kellega tal varasemat kokkupuudet ei ole ning saab vastuseks väga üksikasjalikult koostatud hinnapakkumise, millest muu hulgas selgub, et ettevõttele on teada tema töökoht, amet, elupiirkond ning muud andmed, mida inimene ise neile andnud ei ole, siis on inimesel õigus teada saada, mis infot ja kust on ettevõte tema kohta veel kogunud, rõhutab AKI.

"Igal inimesel on õigus küsida ettevõtetelt, milliseid andmeid tema kohta kogutud on, kust need pärinevad ning mis eesmärgil ja kuidas neid kasutatakse," selgitab AKI pressiteate vahendusel.

AKI märgib, et isegi kui kogu täiendav info päringu teinud potentsiaalse kliendi kohta on internetist kättesaadav, ei ole see kindlasti õigustus ülemääraste andmete kokkukogumiseks oma kliendiandmebaasi.

ÄRIPÄEV.EE

jad ei ole saatanast ja me ei peaks seda häbenema. Oleme ka varem laenanud ja suure tõenäosusega teeme seda ka tulevikus.

Küsimus on suures pildis. Kui kulud ületavad tulusid jooksvalt ja pidevalt, siis jõuame sellesse olukorda, kus mitu vana Euroopa riiki on – ei viljeleta jätkusuutlikku eelarve- ja majanduspoliitikat. See on see, mida Eesti kindlasti teha ei tohi.

Kas järgmise aasta eelarve tuleb defitsiitne? Seadus ütleb, et kui riigieelarve jääb miinusesse, tuleb see järgnevatel aastatel katta ülejäägiga, ja see on mõistlik põhimõte. Samas, kui mõnel aastal tekib ülejääk, siis seadus seda järgmisel aastal siiani kasutada ei luba. See aga jahutab majandust, sest raha liigub majandusest välja rohkem, kui mõistlik oleks, ajal, kus majandus toimib allpool oma võimalikku potentsiaali. Ka praegu on meie SKP tase allpool eeldatut ehk meie SKP lõhe on negatiivne.

See on ka põhjus, miks riik soovib lähiaastatel varasemate perioodide ülejäägi kasutusele võtta. Vaatame tasakaalu edaspidi mitme aasta keskmisena ja kasutame eelmiste aastate ülejääki kuni 0,5% ulatuses SKPst investeeringute tegemiseks.

Võimukõneluste ajal hõigati välja, et vähendate alustavate firmade tööjõumakse. Kuidas plaan edeneb? Praegu käib analüüs. Ettepanekuid on palju – rohkem ühtlaselt laiali määrida või minna sügavalt nišši ja tugevdada erisustega konkreetselt üht või teist sektorit. On ka näiteks ettepanekud suurendada kõrgema palgaga välismaiste spetsialistide Eestisse toomist.

Kas võiks muuta paindlikumaks omavalitsuste võimalusi vastavalt enda soovile kohalikke makse kehtestada? Teatav paindlikkus on juba olemas. Näiteks maamaks, omavalitsus otsustab, kas tahab maksustada ja millises määras. Teine küsimus on, kas riik tahab omavalitsustele maksuliike juurde anda. Ma olen olnud pigem seda meelt, et uusi maksuliike mitte kehtestada.

Miks ei võiks näiteks Pärnu koguda suvekuudel turismimaksu? Kui ma ei eksi, siis vist Arto Aas pani selle kunagi lauale ja võttis sama kiiresti ka laualt tagasi ja rohkem sellest rääkida ei tahtnud. Kui küsida nii, kas praegu on valitsuse laual uute maksuliikide võimaluste andmine, siis ei ole.

Uus kulumeede on ka madala maksuga ettevõtluskonto. Mida sellelt ootate? Ma olen väga põnevil – just seetõttu, et see on midagi uut. Esiteks on see täielik bürokraatiavabadus, mida paljud ei usu. Rõhutan, et ei ühtegi aruandlust statistikaametile, maksuametile, äriregistrile või Eesti Pangale. Ainus aruandlus on sinu ruuduline vihik, kui sa tahad sinna oma tulud-kulud kirja panna.

Teine aspekt on madaldatud maksumäär. Siiani on olnud nii, et kui saad tulu, siis kõik erinevad maksupositsioonid kokku võttes on sinu maksukoormus suurusjärgus 40%. Ettevõtluskonto puhul saab see olema 20%.

Küsimus ei ole selles, et meil raha ei ole. Küsimus on selles, kas meie tulud ja kulud ühtivad.

Sven Sester

AKTSIA

Head tulemused panid Tesla rallima

USA tehnoloogiakontsern avaldas eile, et on esimese kvartaliga müünud 25 000 elektriautot, vahendas uudisteagentuur Bloomberg.

Sellega on Tesla heal kursil, et pidada aasta alguses antud lubadust müüa esimese poolaastaga 50 000 elektriautot.

Uudis pani Tesla aktsia rallima: juba enne New Yorgi börsipäeva algust oli aktsia tõusnud 2,9 protsenti.

Selle aastaga on investorid kasvatanud Tesla aktsiat 30 protsendi võrra. Uus optimismilaine tabas Teslat siis, kui Hiina internetigigant Tencent teatas, et omandab ettevõttes 5protsendilise osaluse.

30

protsenti on tänavu Tesla aktsia kallinenud.

ÄRIPÄEV.EE

FIAT LAOAUTODE SOODUSPAKKUMINE

ÖKONOOMSUS
TÖÖKINDLUS
MADALAD ÜLALPIDAMISKULUD
FUNKTSIONAALSUS

DOBLO
MAHUTAVUS 3,4-5,4 M^3
KANDEJÕUD 675-960 KG
KÜTUSEKULU 5,0 L/100KM JA CO_2 133 G/KM
ISTEKOHTADE ARV 2-5
SOODUSTUS
KUNI 4000 EUROT

DUCATO
MAHUTAVUS 8-17 M^3
KANDEJÕUD 1.000-1.900 KG
KÜTUSEKULU 6,3 L/100KM JA CO_2 157 G/KM
ÜMBEREHITUSE VÕIMALUSED
SOODUSTUS
KUNI 5000 EUROT

AUTOSPIRIT AS
EHITAJATE TEE 122 TALLINN,
TELEFON: 6 599 482
TALLINN@AUTOSPIRIT.EE

AUTOSPIRIT TARTU OÜ
TURU 47, TARTU,
TELEFON: 7 341 126
TARTU@AUTOSPIRIT.EE

autospirit
FIAT PROFESSIONAL

TEHING

Tamkivi müüs oma firma brittidele

Idufirma Teleport kaasasutaja ja juht Sten Tamkivi teatas, et Briti tehnoloogiafirma MOVE Guides võttis ettevõtte üle.

Tehingu detailid pole veel avalikud. MOVE Guides tegeleb mobiilise tööjõuga, Teleporti idee on hõlbustada inimeste kolimist ühest riigist teise. Suurem osa meeskonnast on liitunud MOVE Guidesiga ja nende hulgas on ka Teleporti kaasasutajad Sten Tamkivi ja Silver Keskküla, kes liituvad tegevjuhtkonnaga.

Tamkivi selgitas Teleporti tööpõhimõtet Postimehele selliselt: "Inimesed ei mõtle enam kategoorias "kolin punktist A punkti B". Nad ei mõtle enam, kas tehnoloogiaettevõtte rajamiseks peaks kolima San Franciscosse või Londonisse. Selle asemel mõeldakse, kui palju nad peaksid nendes linnades aega veetma, olgu siis äri ajamiseks, kontaktivõrgustiku arendamiseks, kultuuri tarbimiseks või milleks iganes. Me oleme välja arvutanud, et neid inimesi, kelle töö iseloom, oskused ja haridus võimaldaksid neil elada kusagil mujal, on kuskil 350 miljonit."

ÄRIPÄEV.EE

▶ **Eile mõistis Harju maakohus õigeks omastamissüüdistuse saanud Argos Krachti. Eksabikaasa Kersti Kracht otsuse kuulutamisele ei kohale tulnud.** FOTO: ANDRES HAABU

KOHTUASI

Argos Kracht võitis kohtus eksabikaasat

Harju maakohus mõistis eile EVEA presidendi Kersti Krachti endise abikaasa ja äripartneri, prokuratuurilt omastamissüüdistuse saanud Argos Krachti õigeks.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Äripäev

"Tean väga hästi, mida olen teinud ja mida mitte. Sisuliselt oli tänane (eilne – toim) otsus ainuvõimalik, aga paraku elus ei ole alati nii, et õiglus võidab," kommenteeris silmanähtavalt rahul Kracht otsust. "Lähtudes Kersti huvidest, arvan, et tal on väga suur huvi edasi kaevata. Prokuratuuri seisukohta ei oska ma öelda."

Süüdi mõistmisest pääsesid ka Argos Krachti tädipoeg Ermo Kruus ja viimase abikaasa Maija-Liisa Kruus. Niisamuti keeldus kohus läbi vaatamast Kermon Investi esitatud 234 000eurost tsiviilhagi. Kersti Kracht otsuse kuulutamisele kohale ei tulnud.

Kersti Krachti firmat Kermon Invest esindav Marko Kairjak oletab, et nad kaebavad otsuse edasi. "Kuulutati otsuse resolutiivosa, seega otsuse põhjendusi kohus veel esitanud ei ole. Ma ei käinud ka otsuse kuulutamisel kohal, seega on mul vaid info, et kohus mõistis isikud õigeks," rääkis ta.

Kairjak lisas, et kui esimese astme kohus otsustas isikud õigeks mõista, siis ta peabki jätma tsiviilhagi läbi vaatamata vastavalt seadusele. "Nii et selles midagi ebatavalist ei ole. Ootan kohtult ära kirjalikult põhjendatud otsuse ja siis otsustan, kas vaidlustada või mitte. Küll märgin, et kuna antud asjas on minu hinnangul omastamise süüdistus tõendatud, siis ilmselt vaidlustan."

Ringkonnaprokurör Mairi Heinsalu esitab apellatsiooniteate, et teada saada, millised olid kohtu põhjendused õigeksmõistva otsuse langetamisel. "See on õigusriik. Ei ole ainult süüdimõistvaid otsuseid," lausus Heinsalu, oskamata veel öelda, kas otsus kaevatakse edasi.

Sügisel alanud kohtuasi

Kohtuprotsess ettevõtja ja EVEA presidendi Kersti Krachti endise abikaasa ja äripartneri Argos Krachti üle, keda prokuratuur süüdistas omastamises, algas läinud sügisel.

"Kui Kersti tegeleb vihkamisega, on see tema probleem. Mingit rõõmu see ei valmista, aga on osa elust. Eks ma siis tegelen sellega. Nagu halva ilmaga," kommenteeris Argos Kracht toona.

Kohtuasjaga päädinud kriminaalasja juured ulatuvad kuue aasta tagusesse aega, kui üle 20 aasta abielus olnud ja äri- ning juhtimisnõu jagavat firmat Kermon omanud Krachtid hakkasid partnerlusele punkti panema. Argos Kracht andis abikaasale firma üle 2010. aasta juulis, kuid jäi mõneks kuuks juhatusse. Samal aastal oli mees veel ka Kermoni tütarfirma Kermon Invest juhatuse liige.

Novembris lahkus ta mõlema firma juhatusest. Põhjus peitus tehingutes, mida Argos Kracht Kermon Investi varaga tegi ja millest sai alguse ka kohtutee. Kermon Investile kuulus 14 kinnistut. Enamik neist asus Valgamaal Otepää vallas, mis on turistide ja spordisõprade üks meelispaiku. Peale maatükkide omas firma pea 80ruutmeetrist korterit Otepääl.

Argos Kracht meenutas sügisel Äripäevale, et kinnistute soetamine oli tema ja eksabikaasa investeerimisotsus, mis pidanuks kuhjaga ära tasuma.

Tüliga läks asi käest

"Kui hakkasime Kerstiga tülitsema, läks asi käest," rääkis Argos Kracht. Nii müüs ta 2010. aasta novembris ettevõttele Serena Consulting, mille juhatuses oli mehe tädipoeg Ermo Kruus, 243 000 euro eest 13 Kermon Investile kuulunud kinnistut.

Järgmisel päeval sai ühe Valgamaal Palupera vallas asuva kinnistu uueks omanikuks Kruusi abikaasa Maija-Liisa. Serena Consulting pidanuks kinnistute hinna tasuma viie aasta jooksul. Süüdistuse põhjal ostu eest aga ei tasutud ning Serena Consultingul ei olnud soovi kinnistuid omandada.

Vara ei jäänud uuele omanikule. Nädal hiljem liikus 12 kinnistut järgmisele firmale StarFox Invest. Nii kaasati tehingutesse peale Ermo Kruusi veel üks pereliige. StarFox Investi omanik ja juhatuse liige oli Krachtide tütar Katrin Silman.

Vahelepõikena: järgmisel aastal vahetasid Katrini juhatuses välja Argos Kracht ja tema tulevane abikaasa Heli Valing. Nüüdseks kustutatud firma ostis kinnistud 223 000 euroga, kuid tegelikkuses ostu eest raha ei liikunud. Süüdistuses on kirjas, et StarFox Invest ostis vara Argos Krachti huvides.

Ka Maija-Liisa Kruusile võõrandatud kinnistu läks nädal hiljem edasi Krachtide tütrele. Jällegi ei käidud kinnistu eest raha välja.

Argos Kracht: päästsin vara

Kuigi süüdistus räägib muust, oli Argos Krachti sõnul kinnistute müümine puhtalt päästeoperatsioon. "Kersti rahakasutus oli äärmiselt ebamõistlik. Kogu vastutus raha eest lasus minu õlul," oli mehe versioon, miks nende suhted pingeliseks läksid. 2010. aasta suvel üritas Argos Kracht enda sõnul Kermoni naisele üle anda ja lahkuda.

Kersti Krachtilt ei õnnestunud Äripäeval sügisel kommentaari saada. Esmalt palus ta saata küsimused kirjalikult. "Ärge laske end eksitada. Nad tahavad kõik isiklikud ja juriidilised asjad segamini ajada. Kannataja Kermon Invest ei ole minu isikuga kuidagi seotud, see on juriidiline isik," lisas ta telefoni teel.

Pärast küsimuste kättesaamist teatas ka Kermon Investi esindaja Marko Kairjak, et nad teemat ei kommenteeri. "Peame nentima, et ei saa esitatud küsimustele vastata. Kuna kriminaalasi on kohtusse jõudnud, oleks vastuste andmine tõlgendatav kohtu mõjutamisena, mida kindlasti teha ei saa ega pea eetiliseks," vastas Kairjak sügisel. "Vastaspoole väited on ebaõiged. Palun, et leiaksite mahti väidete tõekspidavust kontrollida, et vältida mõlemale osapoolele kahju tekitamist. Oleme valmis valeväiteid kommenteerima pärast kohtulahendi jõustumist."

Küberrünne pani ümber mõtlema

Kersti Kracht korraldas eksabikaasa sõnul 2011. aasta märtsis KRM Advisorile küberrünnaku.

Pärast seda otsustas Argos Kracht enda sõnul kinnisvara Kermon Investile tagastada ja toetada naist rahaliselt, et pangalaenud unarusse ei jääks.

"Leppisime kokku, et mina saan andmete lahtikrüpteerimise, ühe maatüki Lohusalus, mõne kliendile kuuluva ettevõtte, mis olid olid jäänud ümber vormistamata, ja et Otepää korter jääb tagastamata," väitis Argos Kracht sügisel Äripäevale ja märkis, et maksis naisele 47 000 eurot. "Kuna Kersti oma kohustusi praktiliselt ei täitnud, loobusin edasistest rahaülekannetest. Tänaseks on kohtutäitur enamiku Kermon Investi varadest müünud ja minu andmetel ei piisanud varast panga nõuete kustutamiseks. Tagantjärele tarkuses oleksin ehk pidanud kõik lohakile jätma ja minema astuma."

234

tuhat eurot nõudis Kersti Krachti firma Kermon Invest Argos Krachtilt, Ermo Kruusilt ja Maija-Liisa Kruusilt.

EPOPÕRANDAKATTED vastavalt põrandale esitatud nõudmistele ja koormustele, muudavad elu- ja töökeskkonna kvaliteetseks!

EPOX

www.epox.ee
EPOPÕRAND-R AASTAST 1992

Epopõrand katab hästi ja kestab kaua!

- Epopõrandate **professionaalsed paigaldusmeistrid aastast 1990**
- Epopõrandate **asjatundjad – materjalitootja teadmised ja paigaldamise kogemused**
- **Erinõuetele** vastavate põrandate paigaldamise oskused
- **Superfloor -** lihvitud ja poleeritud betoonpõrandad

Garantii valitud katetele 10 aastat!

EPOX OÜ Peterburi tee 73, Tallinn | Tel: +372 505 2200 | info@epox.ee | www.epox.ee

Tere! Mina olen Sinu ettevõtte uus auto. Olen 5-ukseline, automaat ja diisel.
Kütusekulu on linnas 4,4 l/100km ning maanteel 3,9 l/100 km. Hooldusvälp 30 000 km / 24 kuud.
Tänu 7-aastasele tehasegarantiile olen Sinu jaoks alati olemas!

Kia cee'd GT-Line 1.6 7DCT soodushind 17 990 €.

7 AASTAT KIA GARANTIID

TALLINN: Viking Motors Ülemiste, Ülemiste tee 2; Viking Motors Tammsaare, Tammsaare tee 51. **TARTU:** Autospirit Tartu, Turu 47.
PÄRNU: United Motors, Tallinna mnt 82. **HAAPSALU:** Tradilo, Tallinna mnt 73. **KOHTLA-JÄRVE:** United Motors, Järveküla tee 22.
RAKVERE: Rakvere Autotehnika, Rägavere tee 44. **NARVA:** Analan Auto, Tiimani 5. **VILJANDI:** Rael Autokeskus, Tallinna tn 97.
KURESSAARE: Kuressaare Autoteenindus, Kalevi põik 2. **VALGA:** Salome Valga, Pihlaka 2.

Kia 7-aastane/150 000 km garantii kehtib kõikides ELi riikides (lisaks Norras, Šveitsis, Islandil ja Gibraltaril). Vastab kohalikele nõuetele ja tingimustele.
Kütusekulu (l/100 km)/CO_2 (g/km): linnas alates 4,4/113, maanteel alates 3,9/102, keskmine alates 4,2/109.

MOTIVATSIOON

Kuidas muuta seina värvimine põne

Hollandlasest ettevõtja Klaas-Jan Reincke arendas koostöös Tartu Ülikooli teaduritega välja mudeli, mis teeb töö haaravaks kogemuseks. Nüüd asutakse vallutama Kesk-Euroopa turgu.

TRIIN ADAMSON
kaasautor

Töödisaini labori Vivic rajaja Klaas-Jan Reincke hoiatab, et ettevõtjad teevad suure vea, kui jätavad töötajate heaolu unarusse.
FOTO: ANDRAS KRALLA

Klaas-Jan Reincke kolis Eestisse 14 aastat tagasi. Ajendiks oli kohtumine eestlannaga, kellest sai hiljem tema abikaasa, ning võimalus asuda Eestisse tööle seoses Eesti astumisega Euroopa Liitu.

Kuigi alguses suhtles Reincke kodus ja tööl inglise keeles, siis praegu räägib ta ladusat eesti keelt. "Kõige keerulisem oli kolleege veenda, et nad suhtleks minuga eesti keeles, sest nemad soovisid samal ajal harjutada oma inglise keelt," selgitas Reincke.

Eestis elades juhtis Reincke aastaid Euroopa Liidu asjadega tegelevat konsultatsioonifirmat, kuni kannatus bürokraatia tõttu lõplikult katkes. Uue ettevõtte asutamise idee tekkis töö käigus. Ta on üle 20 aasta analüüsinud kõiksugu organisatsioone rohkem kui kahes tosinas riigis ning näinud, kuidas paljud jäävad hätta oma inimeste motiveerimisel ning hoopis raiskavad nende energiat.

Avastusega teadlaste jutule

"Hakkasin aru saama, et juhtimismudelite kasutamine eduka töö tagamiseks ei loe niivõrd palju, kui seni arvatud. Erinevad ettevõtted, kes kasutasid samu juhtimismudeleid, saavutasid erinevaid tulemusi, seega tuli erinevus kusagilt mujalt. Leidsin, et juhtimismudelist olulisem oli see, kuidas meeskond või organisatsioon suutis energiat, särtsu ja entusiasmi esile kutsuda," lausus Reincke.

Oma avastust soovis Reincke teaduslikult edasi uurida, mistõttu võttis ta ühendust Tartu Ülikooli psühholoogia instituudi teaduritega ning leidis dotsendi, kes juhendas lõputööd, mis keskendus inimeste voole. "Voog tähendab siinkohal täielikku ja hasartset keskendumist ühele väljakutsuvale tegevusele," kirjeldas Reincke.

Koos Tartu Ülikooli teadlastega taotleti 2014. aastal EASist rahastust innovatsiooniprojektile, mille eesmärk oli töötada välja voomudel ning selle mõõtmistehnikad. Aastase projekti käigus avastati, et töötajates tekkinud voog on hea kogemuse tunnus, kuid hea kogemuse loomiseks on peale psühholoogia veel midagi vaja.

"Me pidime omandama kogemuste kujundamise kunsti ehk disaini. Voog kui hea kogemuse mõõdik on endiselt oluline tööriist, kuid veelgi tähtsam oli õppida, kuidas disainida tööd nii, et inimeses tekiks oodatud voog," nentis Reincke. Teaduse ja disaini sulandumisel sündis töödisaini labor Vivic.

Reincke hakkas korraldama koolitusi, kuidas muuta töökogemus paremaks. Huvi koolituste vastu oli suur, kuid keerulisemaid projekte, mis vajasid voo ja haaratuse mõõtmist ja töö ümberkujundamist, oli vähe. "Meie kontseptsioon on Eesti jaoks liiga uus. Töö ja disain pole kuigi tavapärane kooslus, mistõttu ei ole see paljude juhtide jaoks ka igapäevamure. Nad ei tule selle peale, et küllaltki lihtsate meetoditega on võimalik muuta töötajate igapäevatöö paremaks," kirjeldas Reincke.

Reincke on veendunud, et juhid teevad suure vea, kui töötajate heaolu eiratakse. "See on meie arvates kinni mõtlemises. Aetakse taga suuremat tõhusust ja uusi kliente, kuigi tegelikult algab kõik ettevõtte enda sisekliimast ning töötajate motivatsioonist tööd teha," tõdes Reincke.

KES ON KES
Nicolaas Joannes Reincke

Rahvus: hollandlane
Vanus: 45
Perekonnaseis: abielus, kolm last
Elanud Eestis: alates aastast 2002
Asutas ettevõtte Vivic aastal 2014

Seminariruumide rent — **Vaata veel SEMINARIRUUM.EU**

TEL 667 0105

korraldaja, kontaktandmed	ruumi suurus	istekohti	hind/ühik	hinna sees	lisatasu eest	majutus-kohti	soodustused	lisainfo
HOTELL ORU*** Narva mnt 120b, Tallinn tel 603 3302 faks 601 2600 sales@oruhotel.ee www.oruhotel.ee	Oru 95 m² Oru 1 60 m² Oru 2 15 m²	100 50 10	kokkuleppel	dataprojektor, grafoprojektor, pabertahvel, TV, video, ekraan, CD-mängija, internet, wifi, sülearvuti kasutamine	paljundus, faks, toitlustamine, kohvipausid	100	kokkuleppel	Tasuta valvega parkla, hea ligipääs ühiskondliku transpordiga, toitlustamine hubases *à la carte* restoranis, mitmekülgne valik kohvipause, võimalik korraldada firmapidusid ja tähtpäevi. Uutele klientidele **iga kolmas** saali kasutuskord **TASUTA!**
JÄNEDA MÕIS OÜ Lääne-Virumaa 73602 Jäneda tel 384 9750 info@janedaturism.ee www.janedaturism.ee	10 eri suurusega konverentsiruumi	10–250	10–25 €/h ja kokkuleppel	wifi, dataprojektor, pabertahvel, markerid, grafoprojektor	paljundus, kohvipausid, toitlustamine	120	hind kokkuleppel	Tallinnast 70 km, looduskaunis ja rahulik keskkond, külalistemaja, saunad ja spaateenused, suusa- ja matkarajad, suusalaenutus. Musta Täku Talli kõrts on peopaigana parim, laudades kuni 300 kohta! Kiire pakkumine ja sujuv teenindus.

AVA EXPRESS
KOLIMISTEENUSED
Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

vaks tööks?

Aetakse taga suuremat tõhusust ja uusi kliente, kuigi tegelikult algab kõik ettevõtte enda sisekliimast ning töötajate motivatsioonist tööd teha.
ettevõtja Klaas-Jan Reincke

Muserdunud müügiinimese uuestisünd

Tööstustehnikat ja -seadmeid müüv ettevõte Aircom pöördus Reincke poole murega, et kogenud müügiinimene ei ole viimastel aastatel olnud enam niivõrd võimekas kui varem.

"Müügiinimesel olid oskused ning silmapaistev kogemustepagas, kuid viimasel aastal oli toimunud justkui taandareng. Ettevõtte juhi sõnul oli ta proovinud olukorra lahendamiseks juba pea kõike – boonuseid, väliskomandeeringuid jms –, kuid mitte miski ei töötanud," kirjeldas Reincke.

Vivic tegi Aricomi müügiinimesele vooanalüüsi, millest selgus, et töötajal oli raske keskenduda, kuna tema ametilaud asus müügisaalis, kus pidevalt uksest sisse astuvad kliendid katkestasid tema töö. Lisaks olid segavaks faktoriks kliendid, kes soovisid ühte kindlat lahendust, tekitades sellega suurt stressi, või kliendid, kelle rutiinsetele küsimustele vastamine ei tekitanud enam põnevust.

Mitu tööd kukil

Aircomi tegevjuhi Raul Lilienbergi sõnul on tänapäeva kontoris väga keeruline tekitada head töökeskkonda, sest samal ajal peab töötaja teenindama klienti, vastama telefonile ja töötama mõne keerukama projekti kallal. "Niiviisi on töövoog pidevalt rikutud ja tegemata jäänud töö aina kuhjub, kuna päevasel ajal ei jõuta sellega tegeleda ja ka õhtuti ei saa sundida kedagi kauem tööl olema," selgitas Lilienberg.

Lahendusena tegi Vivic kõigepealt ettepaneku füüsilise töökoha ümberkujundamiseks eesmärgiga lubada töötajal teha keskendumist vajavat tööd paindlikult ka väljaspool kontorit. Samuti muudeti ära töögraafik, kus töötaja võis kalendris broneerida aja keskendumist nõudvate tegevuste täitmiseks ega pidanud kliente müügisaalis teenindama.

Väike veider võistlus

Kolmanda aspektina võeti appi müügi-*coach* raskete klientidega tegelemiseks ning viimasena lisati võistlusmoment väliskomandeeringutele, kus võisteldakse otsese juhiga näiteks selles, kes kogub tunni jooksul messilt rohkem visiitkaarte.

"Väikesed väljakutsed rutiinsetes tegevustes toovad tagasi entusiasmi ja elurõõmu. Juba paar kuud hiljem oli muserdanud müügiinimene justkui uuesti sündinud," rääkis Reincke.

KOMMENTAAR

Töötaja heaolu pole Eestis veel oluline

ANDERO UUSBERG
Stanfordi Ülikooli järeldoktor

Mu esmane pilk Klaas-Janile ei erinenud oluliselt praegusest. Mulle meeldib jätkuvalt, kuidas ta mõtleb inimestest ja organisatsioonidest.

Meil on sageli huvitavad mõttevahetused, kus kohtuvad tema majandusteaduslik haridus ja mõtestatud kogemus ning minu psühholoogiateaduslik haridus.

Mis muudab ühe konkreetse tegevuse – olgu selleks koosoleku ettevalmistamine või seina värvimine – haaravaks? Sellele küsimusele vastamiseks tuleb analüüsida nii inimest kui ka tema olukorda natuke lähemalt – miks inimene seda ülesannet teeb, mida see temalt nõuab, milliseid oskusi ja abivahendeid ta kasutada saab jpm. Et analüüsi süstematiseerida, võtsime appi vooseisundi idee, millega tähistatakse psühholoogias sisemiselt motiveeritud täieliku süvenemise seisundit, mida inimesed sageli kogevad oma hobidega tegeledes.

Paljude Eesti organisatsioonide kultuur ei paiguta inimeste heaolu veel kuigi kõrgele pulgale väärtuste hierarhias. Sageli nähakse, et heaolu väärtustamine peab tulema tulu, efektiivsuse, konkurentsieelise jms arvel. Vahel see ilmselt nii ongi, kuid mitte enamasti. Haaratus ja hooseisund iseloomustavad inimesi, kes naudivad töö tegemist ja seetõttu on ka tulemuslikumad.

PANE TÄHELE

Klaas-Jan Reincke soovitused, kuidas töötajaid paremini motiveerida

1. Palk ei ole ainus motivaator

Tihtipeale eeldavad juhid, et kui töötajatel tekib mõni probleem, on parim lahendus palgatõus.

Reincke toob näitena Hollandi turvatöötajate streigi, kus töötajad kurtsid, et neil on liiga raske töö, kuna vahetused on pikad ning nad peavad teatud aja jooksul üha rohkem inimesi turvakontrollist läbi laskma. "Lahendusena pakuti 3% palka juurde ning sooviti, et töö jätkuks endistviisi, kuid töötajad polnud ju palgatõusu isegi küsinud, vaid soovisid, et nende töötingimused muutuksid paremaks," selgitas Reincke.

Lahendusena oleks võinud tema hinnangul tekitada olukorra, kus turvatöötajad saaksid jooksvalt jälgida, kui hästi nad tööd teevad ja seeläbi neid innustada inimestega rohkem suhtlema ning teenindama. Näiteks oleks sobiv lahendus automaat, kus iga reisija saab hinnata teenindustaset väga heaks, heaks, rahuldavaks või halvaks. "Töötajatele saaks panna pisikesed ekraanid, kus nad näeksid reaalajas oma rahuloluskoori, mistõttu hakkaksid nad üksteist võrdlema, püstitama rekordeid ja nii mõnigi leiaks, et töö ei ole enam igav ja raske," lausus Reincke. Samuti tasub kaaluda, kas on mõistlik anda ülevalt alla kvoote, mitut inimest peab tunnis üks töötaja käsitlema ilma, et juhtidel oleks reaalne kogemus mitme inimese käsitlemine ühes tunnis on optimaalne.

2. Järkjärguline eesmärkide seadmine

Müügiinimeste puhul viivad motivatsiooni enamasti alla liiga kõrged müügieesmärgid, mille täitmiseks neil puuduvad vastavad oskused. Sellepärast on värskelt koolitatud müügiinimeste voolavus esimese kuue kuu jooksul paljudes kohtades suurem, tähendades omakorda suuremat kulu ka tööandjale.

Selle asemel et seada kõrgeid eesmärke, tasuks esitada pigem tükkideks võetud väljakutse. "Just nagu arvutimängus, kus sa ei lähe kohe 10. taset vallutama, vaid liigud edasi tasemelt tasemele," lisas Reincke. Näiteks võiks eesmärgiks seada kõigepealt potentsiaalse kliendiga kontakti saavutamise, seejärel dialoogi astumise või naeratamise, siis oma teenuse tutvustamise jne. "Väikeste eesmärkide täitmise kaudu tekivad emotsioonid ja eduelamused, tänu millele suurenevad ka oskused ning tõuseb motivatsioon teha tööd veelgi paremini," nentis Reincke.

3. Suurema iseseisvuse võimaldamine

"Suurem autonoomia toetab sisemist motivatsiooni ehk üha rohkem tasuks töötajatel endil lasta valida, kuidas nad tööd teevad, millal ja millises järjekorras," kirjeldas Reincke. Kui töötajatele liiga palju ettekirjutusi teha, siis ei tekigi neil motivatsiooni ning üha rohkem tuleb motiveerida rahaga või näiteks uhkemate suvepäevadega.

Reincke sõnul on autonoomia tagamine oluline eelkõige nooremate põlvkondade puhul, kuna tihtipeale lahkutakse ettevõtetest, sest saadakse aru, et see, mida nad ettevõttes teevad, ei paku neile midagi. "See, et tegevus on lihtsalt töö, kus ise ei pea mõtlema või on palju ettekirjutusi, ei paku neile midagi. Palk ei tähenda noortele seda, mida vanasti – nad otsivad elamusi ja eneseteostust," lausus Reincke.

MASSAAŽITOOLID
KOJU JA KONTORISSE
Lauri Rannama SOOVITAB
Suur valik kaasaegseid massaažitoole
Rent alates 69+km/kuus

Borealis Healthcare
info@massaazitoolid.ee
www.massaazitoolid.ee
massaazitoolid

LUX Express
MEESKOND OOTAB KONTSERNI KINDLALT EDU KURSIL HOIDVAT
JUHATUSE ESIMEEST
Lux Express Grupp on 100% Eesti erakapitalil põhinev Baltikumi suurim ekspressbussi kontsern, mis oma ca 400 töötajaga osutab kõige innovaatilisemat reisiteenust 11 riigis.
32 miljonilise käibega rahvusvahelise ettevõtte juhatuse esimehena saab 3 - 5 aasta perspektiivis Sinu väljakutseks kujundada Mootor Grupi bussiettevõtetest Baltikumi juhtiv bussikontsern, mis opereerib edukalt nii rahvusvahelisi kommertsliine, kohalikku bussiliiklust, kui ka tellimusreise.

Konkursist lähemalt:
https://luxexpress.eu/et/juhatuse-esimees
OLED SA VALMIS HAARAMA LUX EXPRESS GRUPI ROOLI?
Kandideeri läbi CV Keskuse, CV Online portaali või meili teel Sabinale cv@hrfactory.com märgusõnaga „Lux Express“

INVESTEERINGUD

Riigi plaan saab sel kuul selgeks

Aprilli lõpuks selgub, kuhu riik järgmisel neljal aastal investeerib ja kas selleks on vaja laenu võtta.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee
Äripäev

Seaduse järgi peab valitsus nelja aasta riigieelarve strateegia valmis saama aprilli lõpuks. Tänavu valmiv plaan on uue koalitsiooni esimene eelarvestrateegia ja seab paika nelja aasta kulutamisplaanid ja rahalised võimalused. Lihtsamates asjades, nagu kaitsekulutuste hoidmine senisel tasemel või õpetajate palgatõus, võib kokkulepe sündida juba kuu keskel, investeeringute üle võib aga pikemaks vaidluseks minna.

Veebruaris andis rahandusminister Sven Sester teada, et riik teeb aastatel 2018–2020 kokku 315 miljoni euro ulatuses strateegilisi investeeringuid, mis peaksid toetama majandust ja riigikaitset. Täpsed projektid tuli esitada ministeeriumitel. Valitsus otsustab need eelarvearutelu käigus ja edastab riigikogule kinnitamiseks.

Juba on teada, et riik liigub riik edasi Tallinna linnahalli renoveerimise projektiga ning kujundab selle konverentsikeskuseks. Ehitus maksab üle 100 miljoni euro, lõviosa summast tuleb siiski Tallinna linna eelarvest. Riigi panus on kahe aasta peale jaotatuna ligikaudu 40 miljonit eurot.

Kokku on lepitud ka näiteks, et riik annab omavalitsustele nelja aasta jooksul 62,5 miljonit eurot toetust üürikorterite loomiseks. Riigi toetus kataks kuni 50% kuludest ning toetust saab kuni 2,5 miljonit eurot projekti kohta. Pole välistatud ka Tartusse või Tallinna korterite rajamise toetamine.

Samas on hulk investeeringuid, mille kokkulepet veel pole. Näiteks taotleb kultuuriministeerium ERRi soovil viie aasta jooksul vähemalt 48,2 miljonit eurot rahvusringhäälingule uue telekompleksi rajamiseks Tallinna raadiomaja ja uudistemaja vahele. ERRi arengukava seab arenduse ka koos erameediaga konkureerimiseks vajaliku palgatõusu ning sisuprogrammi arendamisega enda prioriteetide sekka.

Laen pole välistatud

Kõneluste käigus selgub ka see, kust suurinvesteeringud rahalise katte saavad. Esialgse finantsplaani käis uus võimuliit välja koos koalitsioonileppega. See hõlmab mitut juba kindla kuju saanud plaani, nagu aktsiisitõusud, mootorsõidukite registreerimistasu ja loobumine Reformierakonna juhitud valitsuse plaanist sotsiaalmaksu protsendipunkti jagu langetada.

Valitsuspartnerid leppisid kokku, et finantseerimiseks võib kasutada eelmistel aastatel tekkinud eelarveülejääki kuni 0,5 protsendi ulatuses SKPst. Otsustati ka, et pikaajalist tulu tootvate taristuinvesteeringute puhul on riik valmis vajadusel laenu võtma. Praegu pole veel selge, kas on vaja kaasata ka võõrkapitali. "Kas see on vajalik, sõltub riigi rahavoogude prognoosist," ütles rahandusministeeriumi pressiesindaja Ott Heinapuu.

▲ Tallinna linnahalli kujundamine konverentsikeskuseks on üks koht, kuhu riik lähiaastatel raha paneb.
FOTO: ANDRES PUTTING / EKSPRESS MEEDIA

18.-19. mail 2017 Pärnu Kontserdimajas

Räägime koostööst ja konkurentsist organisatsiooni sees, ettevõtete vahel, ettevõtete ja riigi ning ettevõtete ja teaduse vahel.

Pärnu Juhtimiskonverents

Esinevad:

Nigel Farage
Brexiti eestvedaja

Kristjan Järvi
dirigent

Kristel Kruustük
idufirma Testlio juht ja asutaja

John Elvidge
Edinburghi lennujaama nõukogu esimees

Nick Goodwyn
sõjaväepiloot

Daniel Vaarik
Tuleva pensioniühistu asutaja

Koostöö ja konkurents

Lisaks:

Mari-Liis Rüütsalu (Ekspress Grupi juhatuse esimees), **Kristjan Hiiemaa** (ERPLY tegevjuht), **Jaanus Vihand** (Coop Eesti juhatuse esimees), **Jüri Allik** (Tartu Ülikooli eksperimentaalpsühholoogia professor), **Henrik Hololei** (Euroopa Komisjoni liikuvuse ja transpordi peadirektoraadi peadirektor), **Mailis Reps** ja **Allar Jõks** (EV Presidendikandidaadid 2016), **Andres Liinat** (Tartu Ülikooli kantsler), **Arnold Sinisalu**(KAPO peadirektor), **Erik Puura** (Tartu Ülikooli arendusprorektor), **Külli Lilleorg** (Fontese juhtivpartner)

jt.

Toetajad:

ÜLLATAVALT PALJU™
Manpower
HEIVÄL CONSULTING
Balbiino
CREDITINFO
Møller Auto
Coca-Cola HBC Eesti
7kohvipoissi
FERRERO
KÖMMI ASEMEL
R kiosk

Saalis on veel saadaval viimased 15 kohta 749€+km
(km-ga 898,8€, konverentsi täishind on 999€+km)!

Registreeri kohe!

www.konverentsid.ee

KOMMENTAAR

Olen kvootide vastu

Äripäevas ilmunud sookvoote pooldanud seisukohad, nagu seda on Vilja Kiisleri või Andreas Kaju oma, suisa nõuavad tasakaalustavat arvamust kõrvale. Mina kohustuslikke sookvoote ei poolda.

Meritokraadina usun, et ühiskond, mis baseerub inimeste võimetel ja oskustel, mitte rassil, sotsiaalsel klassil või inimese sool, on edukam ja tervikuna parem kõigile tema liikmetele.

Jah, teatud mööndusi tuleb teha, on selleks sotsiaalhoolekanne või elu toetamine ääremaadel, kuid üldiselt usun inimeste võimetesse kui tema edukuse kõige õigemasse mõõdupuusse.

Usun naistesse

Juhina usun ma naistesse ja naisjuhtidesse väga. Nende eelistest meeste ees võiks eraldi kolumni kirjutada. Äripäeva toimetuses on nais- ja meesjuhte pooleks, Äripäevas tervikuna on naisjuhte meesjuhtidest pea poole rohkem.

Liberalistina usun riigi piirangute või ettekirjutuste minimaalsesse tarvilikku vajadusse. Ma hakkan sisemiselt alati karjuma, kui kuulen, et keegi kusagil, näiteks abstraktne riik, teab ja on kõige targem ja tahab minu eest minu vastutusvaldkonda kuuluvate teemade üle otsustada.

Lollid paneb paika turg

Sookvootide puhul siis ütleb keegi mulle ette, et ma peaksin oma personaaliat puudutavates otsustes hakkama võimete ja oskuste kõrval inimese sugu arvestama. Isegi kui poleks nii, et sookvootide olemasolul peaksime Äripäevas hakkama naisi meeste vastu välja vahetama, isegi kui meil oleks naisjuhte vähemuses, siis miks eeldatakse, et meie siin ei oska ise otsustada?

Miks eeldatakse, et me oleme seni langetanud otsuseid mitte majanduslikult, vaid inimese sugu arvestades? Miks nõutakse, et ma pean hakkama kasutama tööriista, mida ma ei vaja, mida ma pole küsinud ja millega tegelemine mulle lisakäivet ei too?

Sellekevadise uuringu järgi on Eesti naisjuhtide osakaalult maailma kolmas riik 40 protsendiga. Kolmas siis eestpoolt. Ärme hakka jõuga parandama asja, mis parandamist ei vaja. Kui mõni erakond tahab triibulisi valimisnimekirju või mõni ettevõte või ametiasutus vabatahtlikult sookvoote kehtestada, palun väga. Aga üleriigiline kvoodikohustus pole hea mõte.

Loll on see omanik või juht, kes naisi ei eduta. Kuid need lollid paneb turg niikuinii paika.

MEELIS MANDEL
Äripäeva peatoimetaja

Ärme hakka jõuga parandama seda, mis parandamist ei vaja. Üleriigiline kvoodikohustus pole hea mõte.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Keelenõuded mõistlikuks: leebemaks

Olen soomlane, kes on Prisma Eesti juhina suure osa oma elust Eestis elanud. Ma räägin vabalt eesti keelt ja imetlen Eesti riigi ja majanduse kiiret arengut.

Kuid ometi on üks asi, mida ma teeksin täiesti teistmoodi – ma teeksin selgemaks Eesti kaubandustöötajatele kehtivad keeleoskuse nõudeid, mille range tõlgendamise hirmus ei julge poed isegi lihtsale tööle lattu või riiulile kaupa laduma värvata inimest, kes ei oska eesti keelt kõrgel tasemel.

Ma kardan, et praegune segane olukord on nii majandusarengu kui ka keele leviku seisukohast Eestile isegi kahjulik. Poodides pole tööjõudu. Inimestel pole tööd ja keele õppimine läheb sellele vaatamata keeruliselt.

Kaitsta või edendada?

Eestiski häid tulemusi toonud keelekümblus on parim viis õpetada inimestele eesti keelt ning sulatada inimesi kogukonda. Keelekümblust olen ise näinud edukalt toimimas Soomes, kui ma noore töötajana 1989. aastal ühe Soome väikelinna Prismasse tööle tulin.

Mul oli vietnamlannast uus kolleeg, kelle ülesanne oli riiuleid kaubaga täita ning kes sel hetkel oskas soome keeles öelda vaid "aitäh" ja "tere hommikust". Ühel hommikul tuli ta minu abi paluma koos ühe kliendiga, kes soovis osta kohvifiltripaberit, kuid ei teadnud, kus see asub. *Kahvi suodatinpaperi* oli minu uue kolleegi jaoks liiga uus ja keeruline mõiste, kuid kui me vajaliku toote koos üles leidsime, siis õppis ta selle väljendi sealsamas kohapeal ära.

Minu teada on see inimene siiani Prismas tööl ning ma olen kindel, et tema soome keel on praeguseks väga hea. Mis oleks juhtunud, kui Soome võimud oleksid sundinud selle inimese seniks koju diivanile istuma, kuni ta kuidagi on keele piisavalt selgeks õppinud? Tõenäoliselt ei oleks selle naisterahva puhul keel jäänud õppimata ka siis, kuid Soome ühiskonnas osalemiseks oleks tal kindlasti olnud üks takistus juures.

JANNE LIHAVAINEN
Prisma Peremarket juhataja

Poodide juhid on ärimehed. Ärimehed on teadagi ahned ning ma kasutan seda sõna positiivses tähenduses.

Tänapäevases inforuumis, kus teist keelt rääkival inimesel on palju võimalusi teavet hankida, võib iga uus takistus inimesi kogukonnast eemale tõrjuda. Niisugusel juhul võib liigne keele kaitsmine viia selleni, et mõningate inimeste jaoks kaitseme oma keele lihtsalt surnuks.

Kaupmeeste huvides

Praegu on poodidel hirm, et poodi saabub ametnik, kes tõlgendab segaselt sõnastatud seadusakti üle vindi. Ning neid juhtumeid on. Vahel aga tundub mulle, et rangete keelenõuete pooldajad alahindavad poeomanike huvi töötajatele keelt õpetada.

Poodide juhid on aga ärimehed. Ärimehed on teadagi ahned ning praegu ma kasutan seda sõna positiivses tähenduses. Ahnus viib selleni, et me ei saa lubada endale rahulolematuid kliente.

Kaubanduskeskusi on Eestis väga palju ning kõik need konkureerivad omavahel pisimateski detailides. Iga väike eelis on oluline. Iga väike miinus leiab aga sotsiaalmeedias kajastamist ning võib viia poest inimesi. Sellises maailmas ei saa enamik poode endale lubada, et meie kliendid ei saa hästi teenindatud.

Kui mitte mõnel muul põhjusel, siis just kasumi nimel korraldaksid kaupmehed poodide töö ka ilma üle vindi keeratud kontrollita, et inimesed oleksid rahul. Kui meile tuleks tööle inimene, kes ei vasta praegustele keelenõuetele, siis me ei paneks teda tööle infoletti ega kassasse, tema esimesed tööd oleksid kohas, kus ta 90 protsenti ajast ei puutu otseselt kliendiga kokku. Mida rohkem ta aga ametit ja keelt õpiks, seda paremad võimalused oleks tal teha karjääri, suhelda inimestega ning kokkuvõttes muutuda meie inforuumi ja kultuuri osaks.

Praegu ei saa inimesed piisavalt hästi teenindatud sellepärast, et meil pole piisavalt tööjõudu. Eestis on palju selliseid inimesi, kes oleks valmis meile tööle tulema, kuid kellele me ei saa seda tööd segase olukorra tõttu pakkuda. Sellisest olukorrast ei võida ei majandus ega integratsioon.

Jäävad muidugi piirkonnad nagu Narva, kus Eesti keelt piisavalt oskavate töötajate leidmine ei pruugi anda konkurentsieelist. Tunnistan, et see on tõesti probleem, kuid esiteks ei saa üksikute seal asuvate kaubanduskeskuste põhjal kujundada kogu riigi majandust puudutavaid otsuseid ning teiseks pole ma kindel, kas need keelenõuded tegelikkuses on Narva piirkonnas kaasa toonud soovitud tulemuse. Võib olla aitaks kümbluslik lähenemine keeleoskust parandada ka seal.

Mida teha?

Teen ettepaneku seoses keeleseadusega: sätestame selgemalt, et kui töötaja tööülesanded ei hõlma tarbijate teenindamist, teabe edastamist ega tööohutuse eest vastutamist, siis töötajale eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded ei kohaldu. Seaduse kohaldajatele/järelevalvajatele tuleks aga soovitada mõistlikkust. Muuseas pakuksime tööd ka kõigile neile riigiametnikele, kes praegu on seotud keelenõuete kontrollimisega Eesti poodides.

KOMMENTAAR

Keelenõuded ei ole liiga karmid

Prisma juht Janne Lihavainen liialdab: keeleoskusnõue ongi kehtestatud ainult klientidega suhtlevatele töötajatele.

Prisma Eesti juht Janne Lihavainen teeb ettepaneku sätestada selgemalt, et kui töötaja tööülesanded ei hõlma tarbija teenindamist, teabe edastamist ega tööohutuse eest vastutamist, siis töötajale eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded ei kohaldu. Ta lisab, et praegu on poodidel hirm, et poodi saabub ametnik, kes tõlgendab segaselt sõnastatud seadusakti üle vindi.

Kust see tuleneb

Põhimõte, et Eestis tuleb kasutada asjaajamises ja suhtlemises eesti keelt, tuleb põhiseadusest, mille kohaselt on eesti keel riigikeel. See säte tähendab ennekõike seda, et inimesel peab olema võimalus oma kodumaal hakkama saada eesti keeles. Keeleseadus sätestab, et eraõiguslike juriidiliste isikute ja füüsiliste isikute keelekasutust reguleeritakse, kui see on õigustatud põhiõiguste kaitseks või avalikes huvides. Avalikud huvid keeleseaduse tähenduses on ühiskonna turvalisus, avalik kord, avalik haldus, haridus, tervishoid, tarbijakaitse ja tööohutus. Seega lubab keeleseadus kehtestada keelenõuded tarbijakaitse huvides.

ILMAR TOMUSK
keeleinspektsiooni peadirektor

Keelekoolitusele lisaks vajab senisest suuremat tähelepanu teeninduskultuur.

Minu meelest on see kirjas täiesti ühemõtteliselt.

Keeleoskusnõuded on kehtestatud valitsuse 2011. aasta määrusega. See sätestab selgelt, et keeleoskuse nõude määramisel lähtutakse töö iseloomust ja töö- või ametikoha keelekasutusolukordadest, sh kutsestandardites esitatud keeleoskusnõuetest.

Mida nõutakse

Teenindus- ja müügitöötajatelt nõutakse eesti keele oskust tasemel B1. Määrus ütleb ühemõtteliselt, et B1 tasemel eesti keele oskust nõutakse teenindus- ja müügitöötajatelt, kelle tööülesannete hulka kuulub tarbijate vahetu ja regulaarne teenindamine, tööalase teabe edastamine või tööohutuse eest vastutamine.

Keeleseadus ütleb ka, et keeleoskusnõuded kehtestab valitsus, lähtudes töö iseloomust ja töö- või ametikoha keelekasutusolukorrast. Nõuded on täpselt sellised, mis võimaldavad oma töö- või ametikohustusi täita, ei karmimad ega leebemad.

Ma ei ole kindel, et keelenõue muutuks selgemaks, kui lisaksime määruse teksti lause, et nendelt, kelle tööülesannete hulka ei kuulu tarbijate vahetu ja regulaarne teenindamine, tööalase teabe edastamine või tööohutuse eest vastutamine, eesti keele oskust ei nõuta. See tuleb välja ka õigusakti praegusest tekstist.

Kaupmeeste kiituseks tuleb öelda, et enamik suurematest kaubanduskettidest korraldab oma töötajatele eesti keele koolitusi ning Prismaga on keeleinspektsioonil vägagi meeldiv koostöö.

Teenindussfääri laiemalt vaadates tuleb aga toonitada, et keelekoolitusele lisaks vajab senisest suuremat tähelepanu ka teeninduskultuur, mille puudumine ongi tihtipeale keeleinspektsiooni poole pöördumise peamine põhjus.

JUHTKIRI

Hea tahe loeb: võlgu tasub ajatada

Maksuvõlgade kõrge intress on pigem sunnimeede, millega ettevõtjal tuleb pärast riigikohtu otsust arvestada.

Riigikohus jättis jõusse maksuvõlglaste päevase intressimäära 0,06 protsenti, leides, et see ei ole põhiseadusega vastuolus. See on edasikaebamatu otsus, millega ettevõtjatel tuleb elada.

Äripäeva meelest tasub võlgu jäänud ettevõtjatel oma võlad ajatada, et mitte selle karmi maksuvõlglase intressimäära alla sattuda. Ajatamise korral võib nimelt taotleda graafikus sisalduvalt võlalt arvestatava intressi vähendamist lausa 50 protsendi võrra edasiulatuvalt alates graafiku kinnitamise hetkest.

Koostöö maksuhalduriga

Ehk siis: kui maksuvõlad on mingil põhjusel tekkinud, siis tasub igal juhul maksuametiga koostööle asutada ja omalt poolt head tahet üles näidata. Suhtlemine ja ilmutatud soov võlgadest vabaneda on juba pool võitu, saavutatud ajatamise kokkulepe aega juba samahästi kui terve võit: intress poole võrra allapoole saada on ju soodne tulemus. Maksuhalduril on õigus ajatamisest keelduda, aga seda mõistagi mõjuval põhjusel.

Maksuvõlglase intressi jõusse jäämine riigikohtus ajas vihaseks nii mõnegi ettevõtja. Näiteks Helmese omaniku Jaan Pillesaare meelest peaks riik makse ja maksuvõlgu sisse nõudma hea tahte põhiselt ja mitte vägivallaga. Muidugi on hea, kui kõik inimesed hea meelega makse maksavad ja kunagi võlgu ei jää, aga päriselus on sellist olukorda võimatu saavutada. Päriselus jääb osa ettevõtteid osa makse riigile ikka võlgu: kas (ajutiste) raskuste, tähelepanematuse tõttu või ka pahatahtlikult.

Jah, 0,06 protsenti päevas ehk 21,9 protsenti aastas, mille riik aastas maksuvõlglaste intresside pealt teenib, on võlglase seisukohalt vaadates tõepoolest päris karm. Seda intressi on võrreldud kiirlaenukontorite omaga ja peetud liigkasuvõtjalikuks. Ettevõtjad, kes võlanõude vaidlustavad ja võidavad, saavad tagasi nii maksuvõla kui ka selle pealt jooksnud intressi, aga kui võidab maksuamet, läheb raha riigikassasse. 2015. aastal laekus sel kombel riigikassasse 7,4 miljonit eurot.

Pigem sunnimeede kui intress

Ent klassikalises mõttes ei olegi tegemist mitte niivõrd intressiga, kuivõrd karistusega maksude tasumata jätmise eest – ehk siis sunnimeetmega, mida riik rakendab nende ettevõtjate suhtes, kes pole ise oma võlgadest lahtisaamiseks midagi ette võtnud. Jah, tõsi, vahel võib võlg tekkida ka teadmatusest või tähelepanematusest, ent tegelikult on oma rahaliste kohustustega kursis olemise kohustus ettevõttel ju nii või teisiti, ja õige hõlma ei hakka keegi. Maksuvõlglaste kõrgemal intressil on kaks positiivset külge. Esiteks ei lähe riik ehk maksuamet vaidluste korral nii kergesti kohtusse: lahingu kaotamise korral tuleb ettevõtjale tagasi maksta nii maksusumma kui ka intress. Et sellise vaidluse kaotamine võib riigile erakordselt valus olla, seda tõendab Sylvesteri ja maksuameti vaidluse näide. See läks riigile maksma pool miljardit krooni.

Teiseks: kui maksuvõla intress oluliselt allapoole tuua, võib hulk ettevõtteid riigilt makse tasumata jättes n-ö laenu võtta. Sellega aga ei pea riik tõesti leppima.

Eelmisel aasta juhtkirjas leidsime, et maksuvõlgade intress võiks turutingimustega korrelatsioonis olla. Selle pärast on toimetusel hea meel, et tänaseks lõpule jõudnud kohtuvaidluses võeti arvesse ka kaalutlust, kuivõrd nimetatud intressimäär on turutingimuste taustal õiglane.

Lõpptulemusena jäi intress küll kõrgeks, kuid see ei välista teema uuesti kerkimist tulevikus.

REPLIIK

Lõpp priisõidule tervishoius

INDREK MÄE
ajakirjanik

Solidaarne tervisekindlustus soosib priisõitu. Igaüks võib rikkuda oma tervist, teades, et abivajadus makstakse kinni tervisliku eluviisi viljelejate arvel.

Bussis kokku kukkuv narkomaan või alkoholisõltlane saab erakorralist meditsiiniabi, koormates tervishoiusüsteemi. Veel enam, ressurssi kulub ka tema rehabilitatsioonile, samas kui oma tervisest hoolivate inimeste väiksemad hädad jäävad pikkade ravijärjekordade tõttu sageli õigel ajal tähelepanuta. Kas ressurssi tuleks ikka kulutada neile, kes end teadlikult ohtu seavad?

> **Abi saavad vaid need, kes on selle eest oma riske arvesse võttes õiglaselt tasunud.**

Lahendus: erakindlustus

Selleks, et tervishoiukulud väheneksid, peab iga ühiskonna liige tundma vastutust ühise ressursi võimaliku efektiivse kasutamise pärast. Lahenduseks on tervishoidu panustatava summa sidumine konkreetse isiku riskikäitumisega.

Siinkohal ei pea ma kindlasti silmas ebatervisliku eluviisi maksustamist, sest ühest küljest ei kasuta riik aktsiisist saadavat tulu tihti sihtotstarbeliselt. Teisalt peab igaühele jääma vabadus otsustada, kas ta soovib oma käitumisest tulenevaid riske kindlustada.

Lahendus on erakindlustusel põhineva tervishoiusüsteemi loomine. Nii oleks iga tervisekindlustuse taotleja makse erinev ning sõltuks tema riskikäitumisest. See motiveeriks inimesi vähem oma tervist rikkuma ning teisalt oleks koormus panustajate suhtes õiglasemalt jaotatud. Abi saavad vaid need, kes on selle eest oma riske arvesse võttes õiglaselt tasunud.

ÄRIPÄEV EETRIS

Kuhu liigub Harju Elekter?

Harju Elektri juht Andres Allikmäe räägib uues saates ettevõtte dividendipoliitikast ning tulevikust.
Samuti selgub saatest, kuidas leitakse uusi investeeringuid ning milliseid probleeme on Harju Elektril Eesti turul.

▶ **Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.**

2,8

miljardit eurot saaks Suurbritannia kontsern Reckitt Benckiser toiduainetööstusäri mahamüümisest. Handelsblatti andmetel on see parasjagu kaalumisel.

▼ **Harju Elektri juht Andres Allikmäe andis intervjuu Äripäeva raadiosaatele "Äripäev eetris".** FOTO: ANDRAS KRALLA

Andres Allikmäe: investoril pole põhjust kurvastada

Investorid ei tohiks selle aasta dividendimakse suuruse pärast kurvastada, ütles Harju Elektri juht Andres Allikmäe.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee

Äripäev

"Äri ei tehta kunagi firmade vahel, vaid inimeste vahel," tõi Allikmäe välja ühe õppetunni, mida töö Harju Elektri juhina on talle õpetanud.

Olete Harju Elektris töötanud 35 aastat, sellest 18 aastat juhatuse esimehena – mis teid sel teekonnal paelub? Eelkõige on väga huvitav olnud. Minu põlvkonnal on olnud erakordselt suurepärane võimalus Eesti taasiseseisvumise ajal midagi korda saata. Kirev aeg on kõvasti innustanud.

Mida peate Harju Elektris oma suurimateks õnnestumisteks? Üksikuid asju on alati raske välja tuua ja edu ei saa kirjutada ainult minu arvele. Oleme jõudnud märkimisväärse arengu läbi teha ning oluliselt kasvada.

Mida olete selle aja jooksul õppinud? Kindlasti on sellele küsimusele mitu vastust. Selge on see, et äri ei tehta kunagi firma-

HIND

Harju Elektrilt edukas aasta

aktsia hind eurodes

ALLIKAS: BLOOMBERG

Radoonitõrjekeskus
Radooni mõõtmise ja -tõrje ekspert
GSM: +372 56 987 330
info@radoonitorjekeskus.ee
www.radoonitorjekeskus.ee

Just radooni peetakse
HINGAMISTEEDE ja **KOPSUVÄHI**
peamiseks põhjustajaks maailmas

CORENTIUM – radooni mõõtmine hoones.
Hind: al **32 €**

Radoonimõõtja
hind: **216 €**
(võimalik nii osta kui ka rentida)

TEGEVUSVALDKONNAD:
- radooni mõõtmine maapinnast professionaalsete mõõteriistadega
- radooni mõõtmine hoonetes, radooni sissepääsukohtade avastamine; pikad ja lühiajalised mõõtmised
- koduste mõõteseadmete müük
- radoonikile müük ja paigaldus; aktiivsete ja passiivsete radoonitõrjesüsteemide müük ja paigaldus
- pakume konsultatsiooni ja erinevaid lahendusi radooni mõõtmiseks ja vähendamiseks elu-, olme- ja tööruumides.

MARKUS – radooni mõõtmine enne ehitust maapinnas.
Hind: al **150 €**

tel +372 56 987 330 info@radoonitorjekeskus.ee
www.radoonitorjekeskus.ee

EDETABEL

Apple ületab käibelt Venemaad

Värske Maailmapanga analüüs järjestas suurimad riigid ja korporatsioonid käibe alusel. Selgus, et suur hulk ettevõtteid on suuremad kui enamik riike.

Kui käibeedetabeli esimesed üheksa kohta on kindlalt riikide käes, siis edasi läheb pilt kirevamaks. Maailma suurimad käibetekitajad on Maailmapanga andmetel USA (3251 mld dollarit), Hiina (2426 mld) ja Saksamaa (1515 mld). Euroopa riikidest mahuvad sinna veel Prantsusmaa (1253 mld ja 5. koht), Suurbritannia (1101 mld ja 6. koht) ja Itaalia (876 mld ja 7. koht), kuid juba üheksanda koha hõivab USA kaubandushiid Walmart 482 miljardiga.

Suuruselt järgmine ettevõte on juba hiinlaste käes: State Grid on nende suurim energiajaotusettevõte, mille käibeks on Maailmapank hinnanud 330 miljardit. See toob edetabelis 14. koha.

Ka järgmine ettevõte, edetabelis viieteistkümnes, kuulub hiinlastele: China National Petroleumi käive on 299 miljardit dollarit. Talle järgneb kohe Sinopec Group 294 miljardiga.

Tuttavatest ja naabritest leiab Rootsi 251 miljardiga 20. kohalt. Norra on 29. ja Venemaa 30. kohalt. Investor Toomase portfelli kuuluv Apple edestab neid: talle kuulub maailmapanga hinnangul 25. koht. Ka Soome näitas Maailmapanga hinnangul head arengut: 57. koht oma 131 miljardi dollariga.

Torkab silma, et esindatud on suurem osa suurtest autokontsernidest ja hulk ettevõtteid on pangandusest. Ka energiaettevõtete tulemused viivad nad edetabelisse.

ÄRIPÄEV.EE

de vahel, vaid inimeste vahel. Seega tean, et inimsuhted ja suhtluskultuur on kõige olulisemad.

Milline on hea börsiettevõtte juht? Börsiettevõtte juht on selline nagu iga eduka ettevõtte juht. Seab esikohale firma huvid. Ta peab suutma jagada oma tähelepanu kolleegide ja aktsionäride vahel.

Olete mõelnud ka uutele väljakutsetele? Eks igaühel ole mõtteid, ning eks olen ka mina mõelnud. Kuid alati on koduväljak võitnud.

Harju Elektril on viimasel ajal hästi läinud – kuidas selleni jõudsite? Pika ja kannatliku tööga.

Kuidas te uusi partnereid leiate ja veenate? Kui sul on ette näidata edulugu, siis see müüb juba natuke. Samuti loeb tohutult palju töö kvaliteet, lubadustest kinnipidamine ja eks natuke ka pakutava teenuse hind. See viimane ei ole kõige olulisem.

Ütlesite jaanuari algul Äripäevale, et teie kriisi ei usu, kas teie partnerid on sama meelt? Kriis on seotud ajalise dimensiooni ja geograafilise asukohaga. Tihti need ei lange kokku. Ühes tegevussegmendis võib olla küll kriis, kuid see-eest teises ei ole. Harju Elektril on mitu tugijalga ning seetõttu jääme ellu. Me pole küll kuulikindlad, kuid seisame sellegipoolest püsti.

Sõltute väga palju eksporditurgudest, mis on seal teie peamised mured? Praegu ei ole põhjust millegi pärast muretseda. Eks palju sõltub klientide investeerimisplaanidest, sellest, kuidas tehakse energiasektorisse investeeringuid. Täna paistab asi helge, ka Soomes ja Rootsis (Harju Elektri peamised eksporditurud – toim).

Kuidas ära tunnete, kui asjad hakkavad hapuks minema? See on krutskiga küsimus. Eks tellimused hakkavad ära jääma või neid lükatakse edasi.

Kui investor mõtleb, kas Harju Elektri aktsiat on praegu mõistlik soetada, käib ta oma peas kindlasti läbi ka kõige mustema stsenaariumi. Mis see Harju Elektri puhul võiks olla? Kui naljaga võtta, siis alati võib meteoriit Maale langeda või võtavad tulnukad lihtsalt elektri ära. Ehk alati võib juhtuda mingisugune *force majeure*, mis mõjutab kõike. Samas praegu enam ilma elektrita ei elata ja seni, kuni kaablites voolab elekter, on meil kõik hästi.

Nii et pikas perspektiivis jääb Harju Elekter ellu? Jah, ma ei näe praegu ühtegi põhjust, miks me auku peaksime kukkuma.

Keda peate oma suurimateks konkurentideks ja mida on neilt õppida? Eks ikka samal turul tegutsejaid, kes müüvad samu seadmeid. Suhtume neisse suure lugupidamisega ja austame oma konkurente, kuid oleme valmis ka turu nimel võitlema. Nimesid ei tahaks ma nimetada, kuid eks ta kõige raskem globaalsete konkurentidega ole.

Mida peate Harju Elektri konkurentsieeliseks? Tehnilist pädevust, arendusvõimekust ja häid kliendisuhteid.

Investorid oodanuksid teilt suuremat dividendi, kuidas oma konservatiivset dividendipoliitikat kommenteerite? Kus sa sellega, et konservatiivne. Oleme kogu aeg üsna heldelt dividende maksnud ning mahult oleme lausa kolmandad.

Siiski ootasid investorid pärast PKC müüki vähemalt 40sendilist dividendi aktsia kohta. Maksame dividendi eelmise majandusaasta eest ning praegu maksame välja põhimõtteliselt kogu eelmise aasta puhaskasumi. Tegemist on läbi aegade parima dividendiga.

Investeerite jõuliselt laienemisesse – mis alusel objekte välja valite ja kas te liiga agressiivsed pole? Tagantpoolt ette tulles arvan, et mitte. Laieneksime veel agressiivsemalt, kuid kahjuks pole meie tegevusalal ülevõtmised nii lihtsad ja kiired. Oleme ka suhteliselt konservatiivsed ega lähe kunagi võtma rumalaid riske.

Mida teete PKC osaluse müügist saadud rahaga, kui palju sellest üldse pärast Energo Veritase ostu alles on? Alles on enamik ning investeerime selle ettevõtte arengusse. Seda mõistlikus mahus ning seejuures kindlustame ka oma rahavoogusid.

Kas maksate sellest tuleval aastal ka midagi investoritele välja? Börsiettevõtte juhina ei tohi ma seda ilmselgelt siin öelda. Aga ma arvan, et investoril ei ole põhjust Harju Elektri pärast kurvastada.

Milline on Harju Elektri jaoks ideaalne investor? Olen selles mõttes konservatiivne, et minu meelest peaks investor ettevõttest aru saama ja ettevõtte võtmes mõelda suutma. Need investorid, kes ootavad ainult omanikutulu, pole parimad. Ootame ikka oma investorilt ka tagasisidet, toetust ja sõnumit. Kutsun alati investoreid üles, et tulge ja räägime ka üldkoosolekute vahepeal.

Pälvisite möödunud aasta eest KredExi Krediidikindlustuse eksporditeo auhinna – mida eeskujuna teistele eksportijatele soovitate? Mis on peamised raskused eksporditurgudel? Eksport eeldab ettevõtlikkust ja ma ei näe põhjust, miks Eesti väiksed, keskmised ja ka suured firmad ei võiks oma toodete ja ka teenustega sellele pühenduda. Eesti turg on väga väike, on vaja pealehakkamist, on äriplaani vaja, sihikindlust ja mis kõige tähtsam, leida endale partnerid.

Kas Eesti turul on peale väiksuse veel mingeid probleeme? Ma arvan, et ma ei ole väga originaalne, kui ütlen, et Eestis on lastud mitmel tasandil, sh riiklikul tasandil, asjad väga liberaalseks muutuda. Meil puudub rahvuslik tunnetus selles, milline peaks olema ühe riigi valik. Ma ei näe visiooni, kuhu meie riik peaks liikuma. Seepärast oleme tihti üksi ka oma ekspordimõtetega.

Häirib ka see, et rumalate riigihanketingimuste ja muu taolise põhjal tõmmatakse kodumaistelt tegijatelt vaip alt ära ja ostetakse välismaalt nõrku tooteid ja teenuseid.

Omandasite 2015. aastal 10 protsenti Skeletonist. Miks? Skeleton on täiesti õigustatult viimasel ajal tähelepanu all. Neist on kasvamas midagi enamat, alles nad avasid Saksamaal tehase, mis annab neile ka rahvusvahelise haarde. Meie lähenesime neile kahel põhjusel. Esiteks nägime finantsinvesteeringut, mis nüüd juba tundub, et oli õigustatud. Teiseks on nende valmistatav toode meie jaoks väga oluline.

Kus näete Harju Elektrit kümne aasta pärast? Oleme siis oluliselt suurem firma, võrreldes tänasega kaugemale laienenud ning mahult kasvanud. Kindlasti on lisandunud seksikamaid tegevusalasid ning automaatika poolt.

Millised sihtmaad teil edasiseks laienemiseks radaril on? Esialgu vaatame ikka lähiümbrust. See on pikk ja raske töö, mitte mingi lihtne tegevus. Oluline on aru saada, kuidas sihtriigi turg funktsioneerib ja kuidas sellele paremini ligineda. Kes on seal võimalikud partnerid jms.

Millistele tingimustele peab vastama firma, mille üle võtate? Tal peab olema kange tahtmine areneda ja laieneda. Tehingu lõpuks peavad kõik osapooled rahul olema. Meie loodame ikka, et 1 + 1 on rohkem kui 2.

> **Praegu enam ilma elektrita ei elata ja seni, kuni kaablites voolab elekter, on meil kõik hästi.**

Andres Allikmäe

VARAKLASS

Kinnisvara ja aktsiate võistlus

Saksa ajaloolane võrdles kinnisvara ja aktsiate tootlust 150 aasta jooksul 16 riigis ning jõudis üllatavatele järeldustele, vahendas Handelsblatt.

Bonni ülikooli majandusprofessor Moritz Schularick uuris aktsiate ja kinnisvara tootlust alates 1870. aastatest ja jõudis järeldusele, et kinnisvara tegi aktsiatele pooleteise sajandiga ära. Nimelt tõusis kinnisvara hind aastas keskmiselt 8–8,5 protsenti, aktsiate väärtus aga 7–7,5 protsenti. Ta tõi võrdluseks võlakirjad ja pangadeposiidi, kus olukord oli iseäranis nutune: esimeste puhul oli keskmine aastane tootlus 1,5 ja teise puhul kõigest 0,3 protsenti.

Samas rõhutab professor, et sellest ei saa järeldada, nagu oleks kinnisvara automaatselt parem investeering. Tema uurimus näitas, et alguses oli kinnisvara hind üsna konstantne ning alles 20. sajandi keskpaigas, kui transpordivahendid kiiresti arenesid, hakkasid hinnad kasvama. Seega on professori sõnul kinnisvara tootlus "üsna noor areng". Kõige suurem kasv on olnud Austraalias, samal ajal kui Saksamaal on see näitaja alates 2010. aastast sisuliselt paigal seisnud.

▲ **Eriti palju on kinnisvara väärtus suurenenud Austraalias. Pildil elamurajoon Brisbane'is.** FOTO: EPA

Schularicki sõnul oleneb kinnisvarainvesteeringu tasuvus ikka kõige rohkem asukohast ja kvaliteedist – kui need on head, ei tasu ka kriisi ajal suurt hirmu tunda, sest üüritulu on üsna stabiilne. Samuti võib eeldada, et kriisi ajal ehitatakse vähem, see aga tõstab omakorda nõudlust, mis omakorda võimaldab teinekord kõrgemat hinda küsida.

Aktsiate miinused ja plussid

Aktsiatel on mitu puudust, näiteks tugevasti kõikuvad kursid, ja pealegi tuleb kogu aeg ettevõtete käekäiguga kursis olla. Samas on neil kinnisvara ees selgeid eeliseid: näiteks saab neid väikese raha eest soetada, erinevatesse aktsiatesse raha paigutamisega saab oma portfelli turu kõikumiste eest kaitsta ja kui tekib vajadus raha järele, on neid kergem müüa. Ning lõpuks on hea see, et neid ei pea hooldama.

Professor ütles, et pole näha, nagu jätkuks suure kinnisvaratootluse trend pikemat aega, ja lisas, et temale oli üllatav, et kinnisvaral oli nii suur tootlus.

ÄRIPÄEV.EE

toimetaja Juhan Lang
tel 667 0136
juhan.lang@aripaev.ee

AKTSIA

Amazon – jaekaubanduse parim

Amazon.com-i aktsia tõusis läinud nädalal kõigi aegade rekordtasemele ilma ühegi pealtnäha mõjuva põhjuse või uudiseta. Mis on selle meeletu tõusu taga ja miks nähakse Amazoni maailma ühe võimsama ettevõttena?

FREDY-EDWIN ESSE
kaasautor

▶ **Amazoni teeninduskeskus Suurbritannias Peterboroughis. Veidi enam kui 20 tegevusaasta jooksul on Amazon investeerinud, arendanud ja vorpinud end e-kaubanduse liidriks.** FOTO: EPA

Maailma suurima e-kaubandusettevõtte Amazoni aktsia sulgus reedel 886,54 dollaril, mis oli neljas järjestikune rekordkõrge sulgemishind firma väärtpaberile. Tähelepanuväärne on asjaolu, et rekordid on tulnud ilma ühegi konkreetse ja positiivse uudiseta.

Miks on Amazoni aktsia rekordtaseme juures, kuigi neljanda kvartali käive jäi kõigis kolmes segmendis analüütikute ootustele alla? See on küsimus, mida MKMi analüütiku Rob Sandersoni sõnul on kliendid temalt küsinud viimase viie nädala jooksul kõige enam.

Tuleb välja, et ühte kindlat põhjust ei ole, tegu on hulga väiksemate teguritega, mis töötavad koos jaeturu üldise arenguga. Sandersoni sõnul on jaekaubandus kohutav sektor ja Amazon on investoritele alternatiiv. Samale järeldusele jõuavad pea kõik ülejäänud Amazoni katvad analüütikud. Traditsioonilise jaesektori keeruline aeg ei tohiks üllatus olla kellelegi, kes uudiseid jälgib. Olukorda saab kokku võtta sedasi, et jaekaubandus on raskustes, e-kaubandus kasvab.

USAs on eelmise aasta keskpaigast teatatud üle 1200 jaeketi poe sulgemisest. Cantor Fitzgeraldi analüütiku Youssef Squali sõnul kuulub sellest hulgast 390 poodi JC Penneyle, Macy'sele, Searsile ning Kmartile, mis hinnanguliselt tähendab 2,5 miljardi dollarilist võimalust teistele, eelkõige Amazonile. Seejuures tasub lisada, et JC Penney ja Searsi kohta kostub üha rohkem kuuldusi pankrotist.

Ekspertide sõnul on füüsilised poed juba aastaid e-kommertsi surve all, kuid nüüd paistab, et poode sulgetakse kiiremini ning pankrotistunud jaemüüjate nimekiri pikeneb. Kuna Amazon on e-kommertsi valitseja siin- ja teispool Atlandi ookeani, siis nähakse just neid suurima võitjana.

"Amazon on iseenda tekitatud jaekaubanduse tapatalgute suurim võitja," kirjutas kliendikirjas Stifel Nicolausi analüütik Scott Devitt, kes ühtlasi tõstis Amazoni aktsia hinnasihi 1025 dollarilw ning soovitab seda osta.

Tõepoolest, oma veidi enam kui 20 tegevusaasta jooksul on Amazon investeerinud, arendanud ja vorpinud end e-kaubanduse liidriks. Maailma suurimas majanduses ehk USAs kuulub neile 36% *online*-turust, Euroopa suurimas majanduses ehk Saksamaal 40% ning Euroopa suurimal *online*-turul ehk Suurbritannias 27%. Uuringufirma GlobalData andmeil moodustasid internetiostud 15% Suurbritannia jaeturust, mis on Euroopa suurim osakaal. Saksamaa oli nimekirjas 9%ga teine.

Traditsiooniline jaekaubandus on õnneks või paraku raskustesse sattunud tarbijaharjumuste muutuste tõttu, mistõttu investorid võtavad oma raha sellest sektorist välja. Kuna Amazon on neid muutusi tugevalt kiirendanud, aga ühtlasi ka tänu selle suurim võitja, näevad investorid parima alternatiivina just Amazoni.

Mitte ainult e-kaubandusfirma

Olen kirjutanud Wal-Marti püüdlustest lüüa läbi e-kaubanduses, kuid see on probleem, mis seisab kõigi jaekettide ees. Valem on teada: pakkuda madalaid hindu, laia valikut, suurepärast ostukogemust, madalaid või tasuta saatekulusid ja kiiret kohaletoimetamist. Paraku on seda lihtne defineerida, kuid keeruline ellu viia.

Ärge aga suhtuge Amazoni kui puhtalt e-kommertsettevõttesse, sest nende ampluaa on lai ja aina kasvab. Kõige enam on tähelepanu saanud nende pilvetehnoloogiateenuste haru Amazon Web Services (AWS), mis kasvab kiires tempos ja on väga kasumlik. Stifeli analüütiku Devitti prognoosi järgi peaks AWSi käive sel aastal kasvama umbes 17 miljardile dollarile, mis tähendaks 40% kasvu. Tegu on pilveteenuste vaieldamatu turuliidriga, sest AWS on neli kuni viis korda suurem teisel kohal olevast Microsoft Azure'ist.

Lisaks investeerib Amazon tugevalt e-sporti, mis on veel lapsekingades ja kasvab tulevastel aastakümnetel tõenäoli-

Äripäeva Akadeemia

Finantsteadmiste kool juhtidele

Kuidas finantsjuhtimise abil paremaid otsuseid teha

25.04 - 08.06.2017
Kestus: 5 päeva

Margus Tinits

3 viimast kohta!
2 199 € (km-ga 2 638.80 €)

Info ja registreerimine: Harri Jõgis / tel: 667 0283 / e-post: Harri.Jogis@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

alternatiiv

HIND

Amazoni aktsia püüab tippe

aktsia hind dollarites

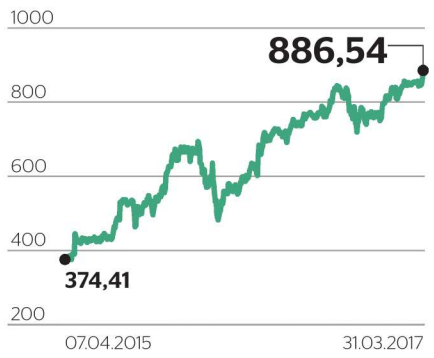

ALLIKAS: BLOOMBERG

Ärge aga suhtuge Amazoni kui puhtalt e-kommertsettevõttesse, sest nende ampluaa on lai ja aina kasvab.

selt uskumatus tempos. Amazon ostis 2014. aastal juhtiva *online*-mängude voogedastuse pakkuja Twitchi, nad integreerivad AWSi kaudu ja arendavad mängumootorit Lumberyard, ostsid mängude platvormi Curse ja neile kuulub mänguarendusstuudio.

Rekordkõrge hind ei ole veel lagi

Eelmisel nädalal teatas firma, et toob turule Amazon Connecti, mis on pilvetehnoloogial põhinev kõnekeskuse platvorm, mis võimaldab firmadel loobuda ise keerulise klienditeenuste taristu rajamisest. Samuti tuli uudis, et Seattle'is avatakse uued toidupoed Amazon Fresh Pickup, kus inimesed tellivad veebis toidukaubad ära, määravad järeletuleku aja ning mööda minnes võtavad oma ostud kaasa.

Meedias enim kõmu tekitanud ja samuti kodulinnas Seattle'is alates detsembrist testitud kassadeta toidupoe kontseptsioon on esialgu veel arendamisel. Siingi kuuleme, kuidas vaid Amazon testib ja arendab uusi lahendusi traditsioonilise poe muutmiseks, kuigi peaks olema teiste suurte jaekettide huvi luua midagi uut elus püsimiseks ja eelise saavutamiseks.

Tulles lõpetuseks aktsia juurde, siis minu hinnangul ei tohiks aktsia rekordkõrge hind olla praegu peletav. Arvestades firma potentsiaali kasvada veelgi suuremaks Põhja- ja Lõuna-Ameerikas, Euroopas, Indias ja Lähis-Idas, võiks praeguses tempos argumenteerida, et 427 miljardi dollariline turuväärtus on isegi konservatiivne.

Amazoni aktsiat katvast 44 analüütikust 40 soovitab aktsiat osta, kolm hoida ja üks müüa. Aktsia hinnasiht on 948 dollarit, mis viitab 8,2% tõusupotentsiaalile. Küll aga on viimaste päevade jooksul mitu analüütikut tõstnud Amazoni aktsia hinnasihti, ja tõenäoliselt tõstetakse veel.

BÖRSIFIRMA

Merko dividend toob Annuse firmale 5 miljonit

Börsiettevõte Merko Ehitus teatas hiljuti dividendi, milleks kujunes 0,41 eurot aktsia kohta. Kui kõikide investorite vahel läheb jagamiseks 7,3 miljonit eurot, siis koore riisub sellest Toomas Annuse ettevõte.

AS Riverito, mille juhatusse kuuluvad Toomas Annus, Teet Roopalu ning Tõnu Toomik, on Merko Ehituse suuraktsionär ning talle kuulub ligi 72 protsenti ettevõtte aktsiatest. See tähendab, et 7,3 miljonist ligi 5,2 miljonit läheb Riveritole.

Kuna Riveritost kuulub 12,61protsendine osalus Tõnu Toomikule, siis läheb talle dividendina ligi 658 270 eurot. Toomas Annusele kuulub Riveritost 19,02 protsenti, pluss 46,3 protsenti Kemtel Grupi kaudu, mille ainuomanik ta inforegistri andmetel on. Sellega saab ta suurema osa viiest miljonist dividendieurost.

7,3
miljonit eurot jagab Merko Ehitus kõikide investorite vahel.

Merko Ehituse 2016. majandusaasta auditeeritud müügitulu oli 252,0 miljonit eurot ning puhaskasum 6,1 miljonit eurot. Jaotamata kasumi jääk pärast kasumi jaotamist on 107,5 miljonit eurot.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED — REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,80	1,80	1,80	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
BIGBANK	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	-	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
BIGBANK		-
BIGBANK	-	-
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD — REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE3300111038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	12 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1 000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID — REKLAAM

LHV Varahaldus — 31.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,60	1,60	1,60	2,62	1,17	4,54	3,95	4,30	472 389 931
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,86	0,77	2,93	3,36	3,74	70 393 468
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,80	-0,04	0,23	2,26	2,57	60 737 275
Pensionifond XL, EUR	1,40	1,40	1,40	3,01	1,40	5,75	4,41	5,04	118 650 106
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,30	-0,06	0,07	2,24	2,81	20 629 173
Täiendav Pensionifond, EUR	1,61	1,63	1,63	3,28	1,84	7,17	5,89	6,20	9 109 630
LHV Pensionifond 25, EUR	1,09	1,09	1,09	3,94	0,89	2,50	2,99	3,76	12 607 565
LHV Pensionifond 50, EUR	1,30	1,30	1,30	5,55	0,83	2,90	3,67	4,45	225 816 947
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,93	0,93	0,93	1,59	0,04	0,29	1,46	2,36	4 258 777
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,74	1,76	1,76	8,83	0,69	4,10	5,03	6,30	4 701 433
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,80	0,80	2,04	-0,09	-0,18	0,95	1,99	534 092
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,05	11,16	11,16		-1,56	0,89	-7,00	6,38	11 687 607,21
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,09	9,99	10,09		6,51	16,28	6,08	4,49	3 884 343,28
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,45	6,38	6,45		6,51	16,28	6,08	4,49	-

Nordea Pensions Estonia — 31.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,35	1,96	7,92	4,4	4,87	211 307 522,58
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,98	0,98	0,98	9,69	2,93	12,5	6,33	6,34	28 388 350,40
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,04	0,93	4,01	2,67	3,28	23 330 290,13
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,24	-0,42	-0,3	1,95	2,22	13 338 740,19
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,55	1,58	1,56	12,83	4,09	17,54	8,39	8,41	10 697 902,64
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,64	0,67	3,44	3,44	3,56	2 284 562,90

Trigon Asset Management — 31.03

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	19,09	19,77	19,38	6,83	1,58	13,93	12,88	8,85	1 468 495,13
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	30,27	31,34	30,73	11,85	10,11	23,07	7,52	11,15	93 483 967,39
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	25,49	26,40	25,88	21,61	4,09	75,10	20,26	3,17	15 915 972,07

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

Äripäeva uudisveeb põllumeestele
Äripäev
Põllumajandus.ee

Äripäev Nr 65 (5663) 4. aprill 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Kuidas lühikese ajaga raha teha?

Just sellise küsimusega pöördus minu poole 18aastane Johannes.

Kuna kiire raha teenimise võimalus ahvatleb paljusid investoreid, siis olgu öeldud, et mida lühiajalisem investeering, seda suurem risk. Olen ju ka ise lühiajaliselt investeerinud Volkswageni aktsiatesse, ja ka LHV aktsiasse tehtud pooleaastane rahapaigutus polnud just kõige pikem investeering, arvestades minu pikka tegutsemiskarjääri.

Turvalist investeeringut pole olemas

Eelmise aasta novembris pöördus minu poole lugeja Lidia, kes küsis, kuhu paigutaksin 10 000 eurot nii, et ta suvel selle raha kindlasti ka tagasi saaks. "Kuidas Toomas seda raha hoiaks või investeeriks?" uuris Lidia.

Minu vastus Lidiale oli, et kuna tal on seda raha poole aasta pärast kindlasti vaja, siis suuremaid riske, näiteks aktsiatesse investeerimist, ei tasu ette võtta. Ka ühisrahastusse võib olla keeruline sellise ajahorisondiga raha paigutada, sest enamik neist pakub ikkagi pikaajalisi projekte.

Nii nagu Lidiale, soovitan ka Johannesele: kui tahad lühiajaliselt raha teha, siis ole valmis suurteks kaotusteks. Kui sa kaotada ei taha, siis pane raha pangadeposiidile. Intressimäärad on deposiitidel väikesed, kuid see-eest säilib su algsumma. Väike tootlus, kuid turvaline!

Õppida, õppida, õppida!

Kuna sa, Johannes, oled veel noor, siis soovitan sul ennast kurssi viia erinevate finantsinstrumentidega. Ka soovitan lugeda kirjandust finantsturgude kohta.

Kuid kõige parem õppetund tuleb päris rahaga. Seega, Johannes, katseta ja proovi erinevaid asju, aga ära tee seda suurte summadega. Näiteks võiksid proovida aktsiate või valuutadega kauplemist, osta optsioone või futuure või minna turul hoopis lühikeseks ehk panustada mõne aktsia langusele.

Reaalse rahaga tegutsedes õpib kõige paremini ning isegi kui peaks tulema kaotus, siis võta seda kui kooliraha, mida on kõik edukad investorid kunagi karjääri jooksul pidanud maksma. Ära võta raha kaotamist isiklikult, vaid kui õppetundi.

> **Ka mina olen turgudel omad vitsad aastate jooksul kätte saanud.**
>
> investor Toomas

Olen samuti enda vigadest õppinud

Mis puudutab aga minu lühiajalisi investeeringuid, siis LHVst väljusin 30%-lise kasumiga, kuid Volkswageniga jõudsin täpselt nii kaugele, et teenisin selle investeeringuga napilt üle 150 euro. Ka praegu, üle aasta hiljem, poleks aktsia hinda arvestades mu kasum oluliselt suurem.

Ka mina olen turgudel omad vitsad aastate jooksul kätte saanud ja need on muutnud mind paremaks investoriks. Olen õppinud ka seda, et aeg on investori sõber ja mida pikema ajahorisondiga investeerida, seda tõenäolisem on tootluse teenimine. Iga langust pole võimalik ette näha ja iga kukkumise peale pole mõtet kohe müüma tormata.

Pikaajalise investorina pööran vähe tähelepanu sellele, mis toimub minu aktsiatega iga päev. Arvan, et teistmoodi minusugune investor ei saakski.

HIND

Microsoft on tulus pikaajaline investeering

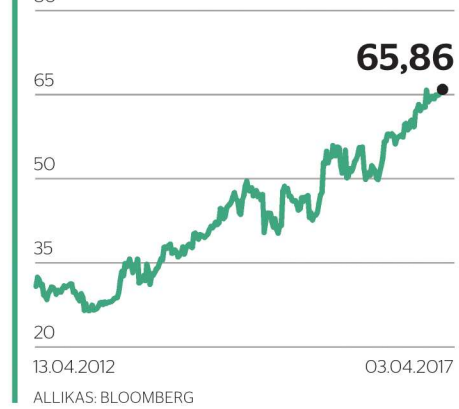

ALLIKAS: BLOOMBERG

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

+0,48%

väärtus 274 333,00 eurot
53% aktsiad / **40%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Statoil	**1,57**
Apranga	1,51
Lerøy Seafood	0,61
Microsoft	0,32
Ryanair	0,27
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,14
Tallink	0,11
Apple	0,08
Olympic EG	0
Baltic Horizon Fund	**-1,89**

Viimased tehingud

Müüs: 9. jaanuaril 250 iShares Stoxx Europe 600 aktsiat hinnaga 36,36 eurot aktsia. Tehingusumma oli 9090 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.
Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

1122,32 **+0,01%** ▲

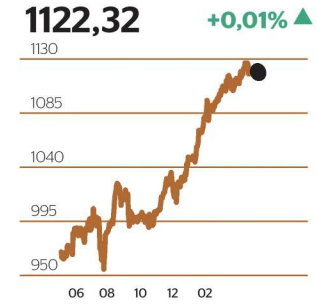

perioodi kõrgeim	1127,74
perioodi madalaim	955,95

TULEMUS

Apranga kasvatas Eestis tublisti käivet

Leedu rõivakontserni Apranga märtsi käive oli 16,1 miljonit eurot - kasv võrreldes möödunud aasta sama ajaga oli 11,5 protsenti. Kolme kuu jaekäive oli kokku 47,8 miljonit eurot, mis oli 8,4 protsenti suurem kui mullu esimeses kvartalis.
Riikide lõikes oli Apranga käibe kasv järgmine: Lätis 4,6; Leedus 6,5 ning Eestis lausa 21,8 protsenti.
Selle aasta esimese kolme kuuga renoveeris Apranga Group kaks kauplust: Kaunase Akropolise Bershka kaupluse ning kaupluse Riia Spice'i kaubanduskeskuses. Esimese kvartali seisuga on Aprangal Balti riikides 183 kauplust.

PANE TÄHELE

Parimad ja halvimad. Kõige rohkem tõid märtsis investoritele kasu Apple'i, Facebooki, Google'i emafirma Alphabeti, Amazoni ja Tesla aktsia. Raha sai põletada seevastu Snapi, Twitteri, Bank of America, Fordi ja GE aktsiaga.

Ostab firma. Saksamaa laborivarustuse tootja Sartorius plaanib osta 72,5 miljoni euroga praegu USA kontsernile MKS Instruments kuuluva Rootsi andmeanalüüsifirma Umetricsi.

Plaanib müüa. Prantsuse elektroonikakontsern Schneider plaanib meedia teatel müüa tütarettevõtte DNT miljardi dollariga. DNT omandasid prantslased 2011. aastal, kui ostsid Hispaania Telventi.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 3.04

USD

Nafta IPE, bbl	53,70
Nafta NYMEX, bbl	50,77
Mootoribensiin, t	556,00
Diislikütus, t	478,00
Kerge kütteõli, t	471,50
Masuut (1% väävel), t	306,75
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,19

Põllumajandus 3.04

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	142,10
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	480,50
Kakao NYBOT, USD/t	2082,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	147,00
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	396,75

Värvilised metallid 31.03

USD/t

Alumiinium LME	1954,5
Vask LME	5865,5
Plii LME	2319
Nikkel LME	9955
Tina LME	20000
Tsink LME	2802

Väärismetallid 3.04

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1246,32
Plaatina NYMEX	948,24
Pallaadium NYMEX	799,52
Hõbe COMEX	18,12

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,398
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,364
Hongkongi dollar	HKD	8,307
India ruupia	INR	69,397
Jaapani jeen	JPY	119,550
Kanada dollar	CAD	1,427
Korea won	KRW	1194,540
Norra kroon	NOK	9,168
Poola zlott	PLN	4,227
Rumeenia leu	RON	4,553
Singapuri dollar	SGD	1,494
Suurbritannia nael	GBP	0,856
Šveitsi frank	CHF	1,070
Taani kroon	DKK	7,438
Tai baat	THB	36,724
Tšehhi kroon	CZK	27,030
Türgi liir	TRY	3,889
Ungari forint	HUF	307,620
USA dollar	USD	1,069

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▼
9,524

EUR/RUB ▲
60,1669

BÖRS

Tallinn 3.04

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,250	0,81	3 125	14,6	4,9%	0,72	0,8%
Baltika	0,321	0,31	5 383	68,6	4,1%	2,82	0,0%
Ekspress Grupp	1,320	-1,49	1 980	9,0	9,1%	0,82	3,0%
Harju Elekter	3,760	0,27	7 325	20,0	5,7%	1,13	4,0%
LHV Group	9,540	0,00	439	12,7	20,8%	2,63	0,0%
Merko Ehitus	9,050	1,00	47 914	26,3	5,0%	1,31	7,1%
Nordecon	1,310	0,00	2 817	13,9	8,9%	1,24	2,3%
Olympic EG	1,820	0,00	93 894	9,5	26,6%	2,54	8,2%
PRFoods	0,395	-0,75	3 002	34,9	1,9%	0,67	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,930	0,00	-	-	-2,7%	1,26	0,0%
Silvano FG	2,910	-0,34	59 175	11,3	24,2%	2,72	3,4%
Skano Group	0,569	0,00	-	121,5	-23,0%	0,57	0,0%
Tallink Grupp	0,951	0,11	22 443	14,5	5,4%	0,79	8,4%
Tallinna Vesi	14,000	0,00	48 499	15,3	19,4%	2,96	6,4%
TLn Kaubamaja	9,540	-0,31	106 771	15,1	15,4%	2,33	4,2%
Trigon PD	0,630	0,00	-	134,6	-2,1%	1,18	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,277	-1,73	34 147	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 3.04

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	4,93	1,02	12,9	0,4	-
Latvijas Gaze	8,49	1,56	11,6	0,6	-
Olainfarm	9,45	1,61	12,2	1,4	-

Helsingi 3.04

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Citycon	2,21	-0,27	12,3	0,9	9,1
Elisa Comm.	33,45	0,90	20,8	5,5	4,2
Finnair	4,69	-0,21	-	0,7	-
HKScan	3,52	1,15	-	0,5	4,0
Neste Oil	36,96	1,09	-	2,5	2,7
Nokia	5,02	-0,20	-	1,4	-
Olvi	27,66	2,37	17,6	2,8	2,5
PKC Group	23,56	0,04	36,19	3,6	3,0
Stockmann	7,55	4,28	-	0,5	-
Stora Enso	11,16	0,72	-	1,5	-
YIT	6,39	0,87	-	1,4	3,4

Vilnius 3.04

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,69	1,51	-	2,8	4,5
Invalda	4,250	-1,16	-	1,0	-
Linas Agro	0,653	0,31	16,0	0,6	-
Panevezio Statybos	0,975	2,63	-	1,5	-
Siauliu Bankas	0,511	-1,54	1,9	1,1	-
Snaige	0,222	0,00	-	0,4	-

SAF Tehnika ▲
+1,27%

Ekspress Grupp ▼
-1,49%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**